

Občianske noviny

HLAS

Trenčianske Stankovce

03/2020

hlas.stankovce@gmail.com

Vrátíme sa do normálu?

Tak túto otázku si dávame už skoro dva mesiace. V mestách máme za sebou dvojmesačný pobyt v bytoch. Zvykáme si na svojich členov v domácnosti, s ktorými sme sa väčšinou stretali len večer po práci a veľa času sme na seba nemali. Rodičia sa snažia nahrádzať učiteľov a obnovujú si svoje pedagogické schopnosti. Skúšame, ako fungovali viacgeneračné rodiny našich rodičov a starých rodičov. Nie každý túto skúsenosť znáša dobre, a tak vznikajú aj problematické situácie. S nepokojom sledujeme správy z Číny, kde sa už objavujú prvé rozvody a rozchody ako následok spoločne stráveného života v izolácii.

Situácia v rodinných domoch a na dedinách je značne odlišná. Je tu predsa možnosť výbehu na čerstvým vzduchu a aj fyzickej práce okolo domu. Záhradkári sa tiež nemôžu sťažovať. Všetky agro-technické termíny postihali, a tak jediné čo ich trápi, je nedostatok vlhky.

Všetkých spoločne nás už prestalo baviť neustále pozeráť čísla z aktuálnej situácie. Postupne sme začali ignorovať celodenné negatívne správy zo sveta. Teraz, keď sme už všetci oddýchnutí a svoje domácnosti máme už aj dvakrát poupratované, v záhradkách sa už začína všetko zelenáť, prichádzajú konečne aj dobré správy z testovania. Tak si môžeme spomenúť aj na niektoré vetné spojenia, ktoré sme už skoro pozabúdali, ako napr.: „*Podíme na jedno! Ruku na to! Ako bolo v škole? O kol'kej zoberieš deti zo škôlky? Všade dobre, doma najlepšie! Ruku bozkávam. Máš „zaracha“!*“

Prajme si spoločne, aby sme tieto vetné spojenia znova zaviedli do praxe a začali čo najviac používať. Na svete musí byť predsa rovnováha. Ved' nič nemôže trvať večne, ani žiadna radosť, ale ani žiadne nešťastie. Ak by to tak nebolo, potom by nemohla existovať ani - nádej.

Vendelín Sedláček

Svetový deň Zeme a my

V uplynulých dňoch sme si pripomenuli 50. výročie vzniku Medzinárodného dňa Zeme. Je to deň, ktorý nám pripomína našu závislosť od zemských zdrojov, ktoré nie sú nevyčerpatel'né, a zároveň má upozorniť ľudí na problémy životného prostredia. V súčasnosti z dôvodu celosvetovej pandémie ochorenia COVID - 19 sme stále vystavovaní obmedzovaniu pohybu a aktivít, ktoré boli bežnou súčasťou nášho života.

Náš doterajší spôsob života sa zásadným spôsobom obmedzil. Jednoducho to vyzerá tak, akoby sa príroda sama postarala o to, aby sme sa zastavili a zamysleli nielen nad našim konzumným spôsobom života, ale i našmu vzťahu k životnému prostrediu. V súčasnosti sme radi, keď aspoň na chvíľu opustíme naše domovy a môžeme načerpať novú energiu prechádzkou v prírode. Teraz si možno i lepšie všimame naše okolie, prostredie, v ktorom žijeme.

Za uplynulých 50 rokov sa životné prostredie podstatne zmenilo na celom svete. Už iba tá staršia generácia si pamätá tú pestrosť živočíšneho a rastlinného života v prírode vo svojom okolí. Ako si budú pamätať prírodu naše deti, vnuci? Aké bude životné prostredie v budúcnosti závisí od každého z nás. Stále viac ľudí si uvedomuje, že z prírody nemôžeme iba brať, ale je potrebné sa o ňu starať a podľa potreby ju i chrániť.

V novinách často poukazujeme na dobré i tie nesprávne postupy správania sa ľudí k svojmu okoliu. Aký vzťah k životnému prostrediu,

ale i ostatným ľuďom môže mať človek, ktorý bez zábran pohodí tašku plnú liekov alebo riedidlo v plastovej fľaši na breh potoka. Na druhej strane sú však ľudia, ktorí si nevšímajú iba svoj dvor, záhradu, ale i širšie okolie.

Viaceri obyvatelia obce poznajú priestor od Oddychového centra k čističke. Každoročne sa v danej lokalite vyzbiera niekoľko vriec plastov a iného odpadu. Za tohtoročné vyčistenie uvedeného územia by som chcel poďakovať pánovi Laukovi, Letkovi a jeho synovi, ktorí v predchádzajúcich dňoch si našli čas a očistili tento priestor od niekoľkých vriec odpadu.

Chodím denne so psom po danej ceste a už je vidieť znovu pohodené plastové fľaše, plechovky od piva. Škoda, že na nezodpovednosť, aroganciu niektorých ľudí k životnému prostrediu zatiaľ neexistuje žiadny liek. Treba však veriť, že nás, ktorí chceme mať okolo seba živú čistú prírodu, bude stále viac a dokážeme postupne zmeniť i tú zvyšnú nezodpovednú skupinku..

Jozef Kadák

Tankové dni Laugarício 2020 – zrušené

Info

Priatel'ia, nastal čas, kedy si treba zodpovedne priznať, že Tankové dni Laugarício sa tento rok konať nebudú. Nesmierne sme sa tešili, pripravovali sme veľkú sovietskú a americkú ukážku proti nemeckej armáde k 75. výročiu ukončenia 2. svetovej vojny. Čakalo nás množstvo tankových premiér a nové dobové tábory. Časy sa však pre nás všetkých zmenili.

A ak chceme, aby sa naše životy vrátili čo najskôr do starých koľají, musíme sa správať čo najzodpovednejšie k sebe a svojmu okoliu. Záleží na nás všetkých, či sa stretneme už v roku 2021. Držme si palce. Prajeme vám všetkým a vašim blízkym pevné zdravie a do vídenia o rok.

Marián Simeon

Otvorenie penziónu LYJANA sa posúva

Bleskovka

Pandémia zaskočila všetkých. Ako všetkých, tak aj nás. Hlavne náš projekt v Rozvadzoch – penzión LYJANA. Snažíme sa postupovať zodpovedne, krok za krokom, nič iné nám neostáva v tejto neistej dobe. Spodná časť penziónu, kde je reštaurácia, je takmer hotová. Čakajú nás tam už len malé úpravy.

Okolie budovy Oddychového centra a nádvorie sme vyčistili.

Netrpezlivo očakávame oznámenie krízového štábu a vlády súvisiace so schválením otvorenia reštauračných prevádzok. V tejto chvíli, v čase pandémie, je aj schvaľovanie iných dôležitých úradných dokumentov pre činnosť našej prevádzky spomalené. Čiže čakáme, až úrady budú konať.

Takže, dátum otvorenia prevádzky penziónu LYJANA pre verejnosť si v tejto dobe netrúfame určiť. My však veríme, že to bude čo najskôr. Z našej strany robíme preto všetko.

Lýdia Ambrozayová, Jana Hašková

Škola, základ života

Práce žiakov školy

Každý z nás je jedinečný. Niektorí majú talent na šport, iní zase na hudobný nástroj alebo majú rád matematiku. Nie je to tak?

Pravdou je, že či nás už škola baví alebo nie, každý z nás do nej chodiť musí. Tak hovorí moja mama, keď jej dookola pílím uši s tým, že ma to učenie nebaví a to som ešte len na základnej škole. Asi na tom niečo bude.

Veľa úspešných ľudí má vyštudovanú nielen základnú a strednú školu, no dokonca aj vysokú. Títo ľudia možno tiež nemali radi učenie, ale vedeli, že ak chcú v živote niečo dosiahnuť, musia pre to aj niečo urobiť. Čo v tomto prípade znamená veľa a veľa učenia.

Škola nemusí byť pre niekoho len nudná a nezaujímavá. Vari nie? Väčšina učiteľov sa snaží popri učive, ktoré musia s nami prebrať, vymyslieť aj niečo, aby nás to zaujalo. Napríklad slovenský jazyk. Samé i/y, ale ani to nemusí byť zlé, keď sa k tomu vyskytnú rôzni zaujímaví spisovatelia. Alebo biológia. Nemusí byť celá len o rastlinách, ale vyskytne sa tu napríklad aj ľudské telo. Čo je veľmi zaujímavé vidieť, koľko svalov máme v tele.

Čo dodať na záver? Chodenie do školy je potrebné. Hlavne kvôli sebe. Naučím sa veľa nových vecí, o ktorých som doteraz ani nepočul. Už sa neviem dočkať, kedy nastúpime do školy. Teším sa nielen na učiteľov, ale aj na kamarátov, s ktorými zažijem veľa srandy.

Adam Ako, 8.A

Parkovanie v obci

Téma

Koho by táto téma nezaujímala? Už sa o nej na stránkach novín v dedine popísalo zopár riadkov. Viackrát bola otvorená aj na zasadnutiach zastupiteľstva. Vieme, že sa tomu venuje aj starosta obce. Predsa len. V posledných rokoch je situácia takmer neúnosná. Nebezpečné strety cyklistov s autami, konflikty chodcov s majiteľmi zaparkovaných vozidiel, „slalom“ matiek s detskými kočíkmi preplietajúcimi sa pomedzi autá, nemožnosť komplexnej zimnej údržby ciest, ... a takto by sme mohli pokračovať ďalej.

Je teda táto situácia riešiteľná? Čo vieme urobiť pri tomto probléme my sami, majitelia áut a občania? Čo vie preto urobiť obec? Ako vieme využiť príslušné úrady vo svoj prospech v tejto veci? Pokúsme sa k tomu niečo povedať. A isto si nespomenieme na všetky možnosti...

Najskôr, čo všetko asi porušíme?

- parkujeme na miestach v rozpore s dopravnou vyhláškou
- parkujeme v ochranných pásmach vodných tokov
- parkujeme na miestach vyhradených pre autobusové zastávky
- parkujeme na pozemkoch vo vlastníctve iných majiteľov bez ich súhlasu.

Ruku na srdce. Toto všetko častokrát len preto, že sa nám už nechce zatiahnuť auto na svoj dvor.

Čo všetko môžeme urobiť sami, bez obmedzenia, bez príkazu?

- parkovať na svojom pozemku či dvore
- dodržiavať dopravnú vyhlášku

- byť ohľaduplní voči chodcom, cyklistom a ostatným účastníkom dopravnej premávky
- ak situácia dovoľuje, prerobiť si predzáhradky na svoje parkovanie (príkladov po obci je mnoho).

Pri nedodržiavaní niektorých zo spomenutých bodov riskujeme, že môžeme byť sankcionovaní príslušnými úradmi. A vraj už ne jeden Štátny občian občian pocítil tzv. „ruku zákona“.

Čo všetko môže pre toto urobiť obec?

- môže dať urobiť projekt dopravnej situácie obce s riadeným parkovaním (teda dopravné značenia, obmedzenia)
- ešte predtým urobiť pasportizáciu ulíc s ohľadom na vlastníctvo pozemkov pod nimi (možno už je)
- môže obecným zákonom (VZN) určiť podmienky parkovania, prípadne výberu poplatku (dane) za parkovanie na verejných obecných komunikáciách (musí dodržať vyhlášku)
- môže zriadiť obecnú políciu (ak bude vôľa a financie) na dohľad nad parkovaním (okrem iného),

prípadne môže požiadať štátnu políciu na dohľad nad dodržiavaním dopravnej vyhlášky v obci (teda spôsobu parkovania)

- môže zriadiť hromadné parkoviská na určených plochách v obci (nie sme si istí či nebude treba zmenu UP...)
- vyžadovať pri každej investícii do rodinného domu či podnikateľskom zámere parkovanie na pozemku investora.

Toto je beh na dlhú trať a smerujú k nej nie malé finančné prostriedky. Čo bude s financiami všeobecne, čo so štátnymi a obecnými po pandémii Covidu-19, nikto ešte nevie.

Každopádne. Treba, aby sme začali každý u seba. Ak nebudeme k sebe ohľaduplní, ťažko môžeme čakať ústretovosť príslušných úradov a orgánov pri prípadných problémoch.

Chráňme si seba. Berme ohľad na chodcov, cyklistov, deti. Ide leto, ľahšie sa rieši parkovanie svojich vozidiel. No raz príde opäť zima... Avšak bez ohľadu na posledné slová. Situácia si vyžaduje riešenie. Nastal čas s tým niečo urobiť...

Dušan Pevný

Poštárska žiadosť

Páli nás

V každom povolaní sa nájde niečo, čo nám nelahodí alebo prekáža. Ved' keby bolo všetko dokonalé, asi by sme sa zbláznili od toľkej nudy. Tieto nedokonalosti nás posúvajú vpred a nútia k neustálemu zlepšovaniu sa. Nedokonalosť nášho povolania je počasie, s ktorým sa ale musíme iba zmieriť a ešte poštárske bicykle, s ktorými taktiež nič neurobíme, pretože pošty je stále veľa a povedzme si úprimne, ľudia neposielajú práve tie najľahšie veci. Takže s hmotnosťou neurobíme tiež nič.

Čo ale spoločne môžeme zmeniť je napríklad prístupová cesta k vašim doručovacím schránkam. Máme tým na mysli prekážky ako smetný kôš, autá a podobné predmety. Váš dvor má plniť, samozrejme, estetickú funkciu okolia vášho domu, ale tiež obsahovať aj miesta pre odklad už spomínaných predmetov. Miestne komunikácie a chodníky boli vybudované pre pohyb áut a ľudí, nie na odloženie predmetov, ktoré v tom pohybe prekážajú.

Už od dávna je celosvetovo známy fakt, že psy nenávidia poštových doručovateľov. My sme si už nejako na to zvykli, ale zaráža nás, keď pri odovzdávaní pošty do poštovej

schránky, ktorá je ako sme už spomínali v niektorých prípadoch ťažko prístupná, vybehne po nás pes. V mnohých prípadoch ide o agresívnejšie plemená a odovzdanie pošty sa vtedy mení na nočnú moru. Nejedna z nás už má za sebou návštevu chirurgie vďaka pohryznutiu. Veľmi radi by sme uvítali milých psíkov, ale keď ten váš milý nie je, prosíme o jeho zaopatrenie v prospech našej bezpečnosti.

Prosíme vás o zrealizovanie spomínaných opatrení, pre naše bezpečnejšie a jednoduchšie doručovanie pošty.

Vaše „poštárky“.

Sabína Bočáková

Na odl'ahčenie

Nad vecou

Prežívame veľmi zlú dobu, každý má už koronavírusu asi plné zuby. Nebolo by dobré, aby sme podľahli depresii. Treba myslieť pozitívne a veriť, že všetko sa na dobré obráti. Ak je nám súdené sa nakaziť, tak sa nakazme humorom a optimizmom. Prinášame vám niekoľko poznatkov a „dobrých rád“, ale pozor, berte to s humorom a nadhľadom.

Naše prastaré matere nepoznali koronavírus, ale ako keby tušili, že raz príde a už dávno vedeli, ako sa proti nemu brániť. Treba zjesť obyčajný cesnak, stačí 16 strúčkov denne a máte zaručené, že sa k vám nikto neodváža pri-

blížiť. Ale vtedy nepoužívajte rúško, aby bol účinnok väčší.

Aj taká fazuľa, to by ste neverili, čo dokáže. Stačí sa jej dobre najesť a ľudia budú od vás bočiť, aj keď budete mať rúško...

Keďže nefungujú kaderníctva ani salóny krásy, tak sa čoskoro dozvieme, ako v skutočnosti vyzerajú naše ženy.

Tento vírus je nespravodlivý k mužom, lebo mužom zobral všetko a ženám nič. Chlapi nemôžu chodiť na pivo, na futbal, na mariáš, hrať poker ani za frajerkami, len sedieť doma. A ženy si naďalej veselo varia, perú, žehliu, šijú, upratujú a učia sa s deťmi.

Obchody s potravinami sú poloprázdne, kde sa asi ten tovar podel? Nebojte sa, keď skončí táto kríza, budú ho plné kontajnery.

A v novinách sa píše, že stovky tisíc ľudí na celom svete sa už koronavírusom nakazili. Tiež, že „rouška nejsou k dostání, bude z toho povstání“ a ľudia si ich šijú svojpomocne doma. Ale vraj 40 miliónov ľudí je HIV pozitívnych a kondómov sú plné obchody.

A na záver - čo sa týka rúšok. Niektorý šikovný vymyslel univerzálne rúško, cez ktoré sa dá piť aj fajčiť. Stačí, ak máte doma staré rifle alebo nohavice. Z hornej časti si vystrihnete rúško, prišité gumičku a nasadíte na tvár. A potom len stačí potiahnuť zips na rázporku a môžete veselo piť alebo fajčiť.

Väčšinou sa hovorí, že čo nás nezabije, to nás posilní. Verme, že nás posilní aj úspešne zvládnutá kríza s koronavírusom. Ako sa u nás hovorí - tešme sa, až sa tomu všetci budeme môcť v klude zasmiať. Do tej doby želáme železné zdravie, srdce zo zlata a nervy z ocele.

Štefan Šmatlák

Spevokol pri cirkevnom zbore

Zaujalo nás

V našej obci mali ľudia spev vo veľkej oblúbe od dávnej minulosti. Snahy jednotlivcov veľakrát prerástli do spoločných zoskupení – spevokolov. Významným je spevokol pri cirkevnom zbore Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku. Zaujímalo nás o ňom úplne všetko. Kedy vznikol, akú má históriu, kde ho môžeme počuť. A tak sme požiadali pani Annu Ďurišovú, aby sa s nami podelila so všetkým, čo súvisí so spevokolom a opísala to našim čitateľom.

Pýtali ste sa ma, odkedy funguje spevokol v našom zbore? Veru ťažká otázka aj pre mňa, ktorá som toho už hodne prežila. Podľa spomienok našich členov v dobe, keď som ja začínala, sa jeho začiatky datujú do obdobia pred druhou svetovou vojnou. V tom čase pôsobil v našom zbore pán Štefan Štukovský, ktorý bol v evanjelickej škole učiteľom a zároveň organistom v kostole. Spevokol bol v jeho začiatku čisto mužskou záležitosťou. Odchodom pána učiteľa Štukovského okolo roku 1948 z našej obce tento spevokol na čas ukončil svoju činnosť, pretože nemal nasledovníka – dirigenta. Pokračoval až príchodom pána farára Ondreja Prostredníka st., ktorý oslovil pána Ivana Hrušovského s návrhom, či by mohol viesť novo vzniknutý spevokol, už zložený z mužských aj ženských hlasov. Pán Hrušovský sa tejto činnosti venoval až do chvíle, keď odišiel z našej obce. Dirigentskú paličku prevzal pán farár Prostredník a po ňom jeho talentovaný syn Ondrej. Príchodom nového farára s rodinou do nášho zboru - Mgr. Jána Baláza sa práci so spevokolom začala venovať jeho manželka Elena. Ich odchodom do dôchodku, so spevokolom určitú dobu pracovala Danka Hrušovská. Napokon túto prácu prevzal pán farár Milan Petrula, ktorý ju úspešne zvláda doteraz. Je tak iniciátorom, alebo inak, hybnou silou, teda motorom nášho spevokolu, ktorý nacvičuje vo svojom voľnom čase.

V súčasnej dobe má spevokol 21 - 23 členov,

je zložený z mužských a ženských hlasov, vďaka čomu môžeme spievať štvorhlasne. Stretávame sa pravidelne, t.j. jedenkrát týždenne - v stredu. V prípade potreby to býva aj častejšie.

Spievame na domácich službách božích – vianočných, veľkonočných, svätodušných, podakovanie za úrodu zeme, pamiatke posvätenia chrámu.... Účinkovali sme pri natáčaní služieb božích do Slovenského rozhlasu a televízie. Zúčastňujeme sa prehliadok spevokolov v Považskom senioráte. Spievali sme v Uhrovci, Topolčanoch, Nitrianskej Strede, Podlužanoch, Kšínnej, Starej Turej, Lubine, Moravskom Lieskovom, Adamovských Kochanovciach, Trenčíne. Pozvali nás účinkovať na Branč, Brezovú pod Bradlom, do Beckova, Zvolena, na Všeobecnú pastoraľnu konferenciu do Banskej Bystrice... zo zahraničia to bol Český a Poľský Tešín, kde sme spievali na spoločných ekumenických pobožnostiach, spevom sme sa prezentovali aj na našom výlete v Nemecku. Spievali sme v maďarskej Békešskej Čabe na 5. evanjelických cirkevných dňoch.

Najkrajším momentom je fakt, keď všetky zúčastnené spevokoly, niekedy je ich aj 12 či viac, štvorhlasne zaspievajú spoločne nacvičené piesne. Pritom ich prvýkrát spolu spievajú až na vystúpeniach. Mráz ide po chrbte. Je úžasné, keď vidíme, ako ľudia počúvajú naše piesne, spolu s nami prežívajú ich obsah... A potom príde odmena vo forme potlesku. Nepoznám príjemnejší pocit. Po skončení nám podávajú ruky, želajú, aby nám dlho vydržali hlasy, zdravie

a chuť stretávať sa. Tú atmosféru je ťažko opísať, to proste musí zažiť každý sám.

Plány sme mali.... a aj máme, no pandémie ich prerušila. Nateraz sa naše nacvičovania nových piesní museli odložiť. Trénovať musíme individuálne. Dúfame, že po odznení a upokojení nepriaznivého stavu sa budeme môcť znova vrátiť k našim piesňam.

Chceli by sme omladiť náš spevokol, aby prišli medzi nás mladí ľudia. Chápeme, že mládež má na výber nespočetné možnosti realizácie a že spev je niečo špecifické, čo nemôže robiť každý. No napriek tomu by nás potešilo, keby náš spevokol mal ďalších pokračovateľov z radu mladšej generácie, aby dedičstvo našich predkov nezapadlo prachom.

Čo dodať na záver? Poďakovanie. Ďakujeme Pánu Bohu za jeho dar spevu, za naše zdraviebez Božej všade prítomnosti by sa nám nedarilo prinášať svetlo v podobe krásnych piesní medzi našich poslucháčov. Ďakujeme za všetkých dirigentov, ktorí boli ochotní počas existencie spevokolu svoj voľný čas tráviť s nami, speváckymi amatérmi. Poďakovanie patrí pánu farárovi Milanovi Petruľovi, nášmu terajšiemu dirigentovi, za jeho nekonečnú trpezlivosť s nami. Jeho rodine, ktorú tak trochu oberáme o spoločne strávené chvíle s manželom a otcom. Ďakujem všetkým mojim „spolu - spevákom“ za ich ochotu sa stretávať, ich aktívny prístup a chuť na sebe pracovať.

Anna Ďurišová, Dušan Pevný

Láska k pôde – Jozef Holička

Jozef Holička sa narodil 10. mája 1941 ako druhý syn rodičom Ondrejovi a Magdaléne, rod. Opatovskej, v Stankovciach. Narodil sa dva mesiace po smrti svojho otca Ondreja ako pohrobok do roľníckej rodiny. Do postieľky sa teda na neho už pozerali len oči matky Magdalény, ktorá ho sama vychovávala, a tiež aj jeho o dvanásť rokov staršieho brata Ludvíka. Keďže rodina súkromne hospodárila na poliach a taktiež chovali aj hospodárske zvieratá, musel od detstva spoločne aj s bratom pomáhať svojej matke pri týchto prácach. A možno tam pri týchto prácach na poli sa už od malička v ňom začala rodiť láska k prírode a pôde.

Po skončení základnej školy šiel študovať na Odborné učilište bývalého závodu TOS Trenčín. Zo zdravotných dôvodov učilište nedokončil. Potom nastúpil na Poľnohospodársku školu do Záblatia. Po jej ukončení nastúpil pracovať ako agronóm na JRD Veľké Stankovce, ktoré bolo založené v roku 1957. Túto funkciu vykonával do roku 1971, kedy došlo k zlúčeniu JRD s ostatnými susednými JRD a vzniklo Jednotné roľnícke družstvo Inovec Trenčianske Stankovce. Na členskej schôdzi bol zvolený do funkcie predsedu družstva a vo veku 30 rokov sa stal vtedy najmladším predsedom v okrese Trenčín.

Počas jeho pôsobenia prešlo JRD mnohými zmenami. Vybudovala sa nová administratívna budova, farma dojníc, menil sa hospodársky dvor, pribúdala nová mechanizácia, v roku 1973 sa začal pestovať chmel a taktiež bola vytvorená pridružená výroba. Družstvo získalo čestný názov JRD Československo-sovietskeho priateľstva, čo bolo v tej dobe významné ocenenie. Družstvo sa zaradilo medzi popredné v okrese.

Po roku 1989 došlo k transformácii a v roku 1992 sa premenovalo na Poľnohospodárske družstvo Inovec Trenč. Stankovce. Na ustanovujúcej schôdzi bol znovu zvolený za predsedu.

Bolo to obdobie, kedy dochádzalo na družstve k rôznym zmenám či už išlo o prepúšťanie zamestnancov, znižovanie stavu dobytku a ďalším, a to niekedy veľmi ťažko znášal. Napriek tomu bol ešte raz členskou schôdzou zvolený do funkcie predsedu družstva.

V roku 2003 odišiel do starobného dôchodku. Funkciu predsedu vykonával 32 rokov, poľnohospodárstvu bol verný takmer celý život,

odpracoval v ňom 44 rokov. Keď bol na dôchodku, tak neraz si zaspomínal, že v ťažkých rokoch začínal, keď sa družstvá začínali rodiť a boli ešte len v plienkach a v ťažkých rokoch poľnohospodárskych družstiev aj končil.

Na Jozefa Holičku spomínajú mnohí kolegovia v dobrom. Za všetkých by sme odcitovali pani Evu Beňovičovou: „Jozef Holička patril vo funkcii predsedu PD (vtedy JRD) k tým ľuďom – funkcionárom, ktorý dával priestor mladým ľuďom a umožňoval ich sebarealizáciu!“ O stankovskom družstve sa tradovalo, že bolo „ľahňou“ mladých kádrov. Zo svojej pozície podporoval kariérny postup mnohých, ktorí na PD (JRD) začínali ako „novopečení“ ekonómovia, agronómi či zoologeti. Mnohokrát sám hovoril: „Vychoval som ich a teraz odchádzajú...“ Ako Eva Beňovičová k tomu povedala: „Bola to svojím spôsobom jeho pýcha, lebo jeho zverenci spravidla odchádzali na pozície predsedov či riaditeľov poľnohospodárskych podnikov.“

Ani stankovskí futbalisti nikdy nezabudnú na jeho podporu, ktorú im dával z pozície predsedu miestneho JRD. No zároveň stál ako spoločensky jeden z najvýznamnejších ľudí verejného života tejto obce pri samotnom zrode organizovaného futbalu v obci, minimálne v jeho zjednotenej podobe. Z kroniky futbalového klubu sa môžeme dočítať, že na ustanovujúcej schôdzi TJ Družstevník (dnes OŠK) Trenčianske Stankovce bol jedným z rozhodujúcich osobností, ktoré obnovili futbalový klub. Zároveň sa stal členom jeho riadiaceho výboru. Podporu miestneho JRD premietli činovníci i do názvu klubu – TJ Družstevník. V tých časoch si nikto

Historické postavy

nevedel bez podpory družstva predstaviť fungovanie futbalu.

Počas svojho mladého života sa venoval aj verejnému životu, bol dobrovoľný hasič a taktisto účinkoval aj v tunajšom ochotníckom divadelnom zbore. Susedia naňho spomínajú ako na otvoreného a skromného človeka, vzdelaného a s ľudským prístupom k ostatným. Za všetkých by sme spomenuli slová Petra Ďuriša: „Aj keď som bol od neho podstatne mladší a kdekoľvek sme sa stretli, vždy ma pozdravil, odzdravil a nechýbal pri tom očný kontakt, ktorý dával tomu úprimnosť.“

Z titulu predsedu družstva sa významne, spolu s Ing. Ivanom Hrušovským (vtedajším starostom obce), podieľal na plynofikácii našej obce. Verejný život v tých časoch si jeho súčasníci nevedeli predstaviť bez jeho účasti či nároku. Patril medzi najvýznamnejších Stankovčanov druhej polovice dvadsiateho storočia.

Oženil sa v novembri 1963 a za manželku si vzal učiteľku základnej školy pani Emíliu, rod. Jedinákovú, ktorá pochádza zo Kšínnej. V manželstve sa narodili dve deti, dcéra Katarína a syn Jozef. Zomrel 24. februára 2010 vo veku nedožitých 69 rokov, pochovaný je na miestnom cintoríne.

Zo spomienok bývalých družstevníkov sme sa dozvedeli, že ešte keď chodili staré družstevníčky do chmeľu či repy, hovorievali medzi sebou, že hoci je Jozef Holička mladý, vie jednať aj so starými babami jednoducho a ľudsky. Vždy o ňom hovorili, že to je náš predseda, ktorý nás vypočuje a keď môže, tak vždy pomôže. Za všetkých ľudí by sme použili na záver slová pani Zemánkovej: „Inak sme mu nepovedali, len Jožko!“

Jozef Holička ml., Dušan Pevný

Gasshuku v Prahe

Naši športovci

Pred vyhlásením pandémie sme ešte stihli absolvovať Pražské gasshuku. Naši západní susedia oslavovali dvadsiate výročie vzniku ČAOGK (Česká asociácia...), a tak sme tam samozrejme nemohli chýbať, aby sme im zagratulovali a odovzdali pamätnú plaketu, ktorú sme im dali spraviť k tejto výnimočnej príležitosti. Ved' sme nakoniec pod nimi začínali a až neskôr sme sa osamostatnili a vzniklo SAOGK (Slovenská asociácia...).

Tohto karate semináru sa zúčastnilo veľa vysokých majstrovských technických stupňov z celého sveta (6.Dan vyššie), hlavne sensei, ktorí pravidelne boli pozývaní ako lídri jednotlivých gasshuku. To dodalo tejto medzinárodnej akcii punc vysokej úrovne. Boli sme porozdeľovaní do menších skupín podľa technických stupňov, kde sa nám sensei mohli intenzívnejšie venovať. Opäť sme sa utvrdili, že naše cvičenie je na vysokej úrovni a samozrejme, ako vždy, sme sa naučili aj nové cvičenia, ktoré budeme odovzdávať ďalej našim žiakom, ale až po vynútenej prestávke zapríčinenej pandemiou Covid-19. Zostávam v kontakte s našimi cvičencami a neustále ich cez médiá nabádam k individuálnemu tréningu. Aj naši najvyšší sensei na sociálnych sieťach zverejňujú videá, kde ukazujú ako trénovať počas karantény.

Plný názov našej organizácie je International Okinawan Goju-Ryu Karate-do Federation, kde prvé a posledné slová znamenajú medzinárodná organizácia. Ďalej, Okinawa je ostrov patria-

ci k Japonsku, označovaný tiež ako kolíska karate. Goju-ryu sa prekladá ako (Go) tvrdý a (ju) mäkký, (ryu) štýl. Karate-do má hlbší význam a znamená cesta prázdnej ruky, pričom doslovný preklad je, (Kara) prázdna (te) ruka, (do) cesta. Výhodou tréningu v (IOGKF) je venovanie sa tradičnému karate, kde základný pilier tvoria (haishu) základne (kata) súborné cvičenia, (Go) tvrdú časť predstavuje kata Sanchin a (ju) mäkkú časť predstavuje kata Tensho.

A konečne sa dostávame k podstate, obidve kata sú nenáročné na priestor (stačí 1 m²), takže si ich môžete zacvičiť kdekoľvek, aj doma v obývačke. Pridáme k tomu posilňovacie cvičenia s vlastným telom a rôzne kombinácie obranných a útočných techník, ktoré takisto nevyžadujú veľa miesta a dajú sa robiť aj individuálne, a tréning máme zostavený, už len cvičiť. Počasie nám praje, a tak to využite a cvičte aj vonku, verím, že sa čoskoro uvidíme a budeme si môcť opäť zacvičiť spolu. Naše májové gasshuku budeme musieť tiež preložiť, ale verím,

že so senseimi z Česka, ktorí boli pozvaní ako lídri, nájdeme spoločný termín, na ktorý Slovakia gasshuku preložíme, aby sme si s nimi zacvičili. Už teraz sa teším! Neprestávajte cvičiť a do skorého videnia, sensei Karol.

Karol Krejčí

Každé zúčastnené dieťa je víťaz

Občianske združenie „Robíme to pre deti“ sa zameriava na organizovanie voľnočasových aktivít pre deti a rodiny s deťmi. Pripravujeme športové, zábavné, edukačné a environmentálne projekty pre verejnosť. Naším hlavným cieľom je, aby deti trávil voľný čas v prírode, ideálne aj so svojimi rodičmi.

V roku 2019 sa nám podarilo postupne zorganizovať viacero podujatí. Prvou bola eko-akcia v Trenčianskej Turnej, ktorá bola zameraná na vyzbieranie odpadkov a sadenie stromčekov. Keďže bola táto akcia týždeň pred veľkonočnými sviatkami, po práci sme pripravili pre nich maľovanie vajčiek a niekoľko súťaží. Pre základné školy v našom okolí sme uskutočnili výstavy a prednášky pri príležitosti 100. výročia úmrtia M. R. Štefánika. K tejto udalosti sme takisto zorganizovali Slávnostný výstup od rodného domu Štefánika v Košariskách na Mohyly na Bradle.

Ďalším podujatím boli rodinné cyklo-preteky Turniansky pedál. Ako sprievodný program na tomto podujatí bola škola prvej pomoci a tvorivé dielničky. Neskôr sme pomáhali obci Trenčianska Turná s programom pre deti na oslavách 750. výročia obce. V Trenčianskych Stankovciach sme pripravili druhý ročník Bodovského pedálu. Samozrejme, nechýbal zábavný sprievodný program. Okrem cyklo-preteku sa deti vybláznil na prekážkovej dráhe, „skáka-

com“ hrade, ukážkach hasičskej techniky a veľmi populárnej balónikovej vojny s vodnými balónmi. Posledným podujatím roku 2019 bola opäť eko-akcia v Trenčianskych Stankovciach. Pre oživenie si na nej deti mohli vypočuť prednášku o ochrane lesnej zveri a nechýbali ani súťaže.

Veľmi dobre sa nám darí spolupráca s obcami Trenčianske Stankovce a Trenčianska Turná, takisto aj so základnými školami z týchto obcí, dobrovoľnými hasičskými zbormi a ďalšími organizáciami. Tiež sa nám podarilo získať dotáciu na našu činnosť z Trenčianskeho samosprávneho kraja. Vďaka spoločnosti Trenčín region – Krajská organizácia cestovného ruchu, spoločnosti Vaillant, spoločnosti Bicykloraj Trenčín, spoločnosti Eduinfo a spoločnosti Falck sme mohli na našich podujatiach pripraviť pekné ceny pre deti.

Aj keď to je trochu náročné, keďže našou filozofiou je, že každé zúčastnené dieťa je víťaz a musí dostať cenu. Ďalšími významnými partnermi, ktorí nám v našej činnosti pomáhajú, sú

Chválime

Vrchárska koruna Trenčianska, Falck n. o. a Jazdecko-rehabilitačné centrum Lesan n. o. Vďaka týmto našim partnerom, sponzorom, podporovateľom a kamarátom sme si mohli dovoliť celé štartovné z Turnianskeho aj z Bodovského pedálu venovať v prvom prípade mladému nádejnému športovcovi na nákup potrebného vybavenia a v druhom prípade dievčatku s vážnymi zdravotnými problémami na rehabilitácie.

Veríme, že aj v budúcnosti budeme môcť v tejto práci pokračovať a prinesieme deťom aj rodičom trochu zábavy, pohybu na čerstvom vzduchu, máličko práce a štipku vzdelávania.

Radovan Ziegler

Kanonik Pavol Šadlák

Spomíname

V našej obci pôsobilo viacero významných osobností, ktorí sa natrvalo zapísali do jej dejín. Jedným z týchto osobností bol aj Vdp. kanonik Pavol Šadlák, vtedy dekan a správca farnosti v Trenčianskej Turnej, pod ktorú vtedy spadala aj naša obec. Dňa 21. apríla sme si pripomenuli 10. výročie jeho úmrtia. V tomto článku vám chceme viac priblížiť jeho osobnosť.

Pavol Šadlák sa narodil 15. januára 1949 v Krásne nad Kysucou v rodine železničiara. Matka väčšinu života pracovala na roli a pritom sa starala o päť detí. Pavol bol z nich najstarší. Ako sám hovoril, rád chodieval na ryby a športoval - hrával futbal a hokej. Najskôr sa vyučil za zámočníka-zvárača, potom chodil na priemyslovku do Žiliny. Vtedy zatúžil stať sa kňazom. Musel však vyštudovať Gymnázium v Čadci, inak by ho na vysokú školu nezobrali. A tak chodil naraz do dvoch škôl. Po absolvovaní maturit ho zobrali na Rímskokatolícku cyrilo-metodskú bohosloveckú fakultu v Bratislave a 8. júna 1975 bol ordinovaný (vysvätený za kňaza).

Pôsobil v Dubnici n.V. (1975-1976) ako kaplán, Kongskej pri Rajci (1976-1978) ako kaplán, Predmieri (1978-1983) ako správca farnosti (Predmier, Hrabové, Plevník, Mikšová, Maršová-Rašov). Potom ho preložili do Lefantoviec pri Nitre (1983), kde krátko pôsobil ako správca farnosti, odtiaľ prešiel do Trenčianskej Turnej (1983-1990) ako správca farnosti. V roku 1990 15. februára zakotvil v Rajeckej Lesnej (dnes Frivald), kde ako správca farnosti a pútnického miesta pôsobil až do svojej smrti. V rokoch 1988-2010 bol honorárnym dekanom, v rokoch 1999-2008 sídelným nitrianskym kanonikom a v rokoch 2008-2010 titulárnym nitrianskym kanonikom pôsobiacim v Žilinskej diecéze.

Počas svojho pôsobenia vo farnosti Trenčianska Turná sa najväčšou mierou zaslúžil o výstavbu nového rímsko-katolíckeho kostola zasväteného Panně Márii pomocnici kresťanov, ktorý sa stal jednou z dominánt našej obce. Kostol bol dostavaný v roku 1994, keď už u nás nepôsobil, ale nenechal si ujsť príležitosť, aby sa zúčastnil slávnostnej vysviacky. Bol dobrák od kosti, mal rád ľudí. Vedel rozdať samého seba či po duchovnej alebo svetskej stránke a bol ochotný pomôcť každému. Bol veselej povahy, rád si aj zapieval a chcel aby aj ľudia okolo neho boli veselí.

Keď bol preložený do Rajeckej Lesnej, tak ho naši občania na novom pôsobisku často navštevovali a vždy ich s láskou privítali. Pre svoju ľudskú povahu a dobrosrdečnosť si získal srdcia nielen katolíkov, ale aj ostatných občanov.

Od roku 1990 bol správcom farnosti v Rajeckej Lesnej. Ako sám tvrdil, po príchode na nové pôsobisko ho čakalo veľa roboty. Za pomoci farníkov postavil novú faru, po dostavaní sa pustil do kompletnej opravy interiéru aj exteriéru kostola. Postavený bol dom pre pútnikov, habitat pre rehoľné sestričky a spovednice. V roku 1995 bola postavená budova, kde bol nainštalovaný Slovenský betlehem od majstra Jozefa Pekaru. V roku 2000 dal postaviť kaplnku sv. Anny na Hôrkach. Túžbou pána kanonika bolo, aby kostol Narodenia Panny Márie sa stal bazilikou. Dňa 2. septembra 2002 bol pútnický chrám vyhlásený za Baziliku minor.

Stretnúť sa s kanonikom z Frivaldu bol vždy nevšedný zážitok. Farnosť v Rajeckej Lesnej neustále okupovali návštevy, pred Vianocami sa to tu nimi len tak hemžilo a nechodili len obdivovať unikátny Slovenský betlehem. Poznali Pavla Šadláka, ktorý mal pre nich vždy otvorené srdce, a ktorý ich vždy zasypal pozornosťami. A na otázku, prečo to robí, sa vyjadril: „Boh je taký štedrý voči nám, ľudom, že aj my musíme byť štedrý voči iným ľudom, hlavne tým chorým, trpiacim a opusteným. Jednoducho, čo urobíme dobré jednému z týchto našich bratov a sestier, ktorí žijú s nami, v rodine, na pracovisku, v dedine, farnosti, to urobíme samému Pánovi Ježišovi.“ A čo si prial pre seba, svojich blízkych a farníkov? „Najviac by som si želal zdravie. A nielen pre seba. Pre farnosť si želim Božie požehnanie, aby sa ľudia obrátili k Pánovi, aby sa venovali viac výchove detí v kresťanskom duchu,“ povedal Šadlák. Hmotné dary pre neho veľa neznamenal. Čo ho potešilo najviac? „Plné kostoly ľudí, ktorí idú na sväté prijímanie,

a tak príjmu Krista do svojho života. To teší každého kňaza. Lebo naša sila je v eucharistii,“ uviedol Šadlák. Jeho blízky spolupracovník, majster Pekara o ňom, ešte počas života, povedal: „Úžasný človek je to! Povedal som mu, že si pomýlil povolanie. Keby nebol kňazom, ale niečím iným, keby bol nejakú fabriku založil, bol by tromfol aj Batú. Taký šikovný človek to je, ten pán dekan Šadlák!“

Pavol Šadlák zomrel po dlhej chorobe dňa 21. 4. 2010 vo veku 62 rokov a v 35. roku kňazstva. S obľúbeným správcom pútnického miesta sa rozlúčili tisíce veriacich a asi 200 kňazov zo Slovenska i Českej republiky. Pohrebné obrady so svätou omšou vykonal žilinský biskup Mons. Tomáš Galis v sobotu 24. apríla 2010 o 10.00 h v bazilike v Rajeckej Lesnej. Posledný zápis v indenčnej knižke zosnulého je: „Prosím všetkých o odpustenie a všetkým odpúšťam. Moje telo pochovajte pri Bazilike narodenia Panny Márie. V teba, Pane, som dúfal, nebudem zahanbený naveky. Ježiš, Mária, zachráňte duše. Pracoval som na česť a slávu Božiu a pre dobro a jednotu slovenského národa.“ Zosnulého podľa jeho želania pochovali pri spomenuj bazilike. Jeho životným krédom bolo: „Hlasať Božie slovo a Eucharistiu, slúžiť sväté omše, vysluhovať sviatosti a zjednocovať národ.“

Skutočne zomrie iba ten, na koho sa nespomína. Kanonik Pavol Šadlák skutočne nezomrel, ale žije a dlho bude žiť v srdciach tých, ktorí ho poznali, mali radi a v dobrom naňho spomínajú. Odpočínanie večne daj mu Pane a svetlo večné nech mu svieti, nech odpocíva v pokoji.

Štefan Šmatlák

COVID - 19 na našom oddelení

Infekčné oddelenie, na ktorom pracujem, je rozdelené do dvoch poschodí interno-infekčného pavilónu. Na 3. poschodí sú pacienti s diagnózami salmonelóza, hepatitída, erysipel (ruža) a iné. Na 4. poschodí s diagnózami meningitída, angína, infekčná mononukleóza, borelióza a iné. Sú to oddelenia, kde pacientov ukladáme na izby s rovnakými diagnózami. Nestretávajú sa v spoločenskej miestnosti, pravidelne dezinfikujeme kľúčky a príslušenstvo na izbe. Jednotlivé miestnosti sa nechávajú vyžiarit' germicídnymi žiaričmi. Stravu pacienti dostávajú na izbu. Na začiatku hospitalizácie ich poučíme o chode oddelenia a neodporúčame im prechádzať sa po chodbách. Občas sa idú vyvetrať na balkón, ak im to zdravotný stav umožňuje. Návštevy sú povolené na chodbe pred oddelením. Výnimkou sú imobilní pacienti, návštevy im púšťame na izbu.

Takto naše oddelenie funguje dlhé roky. Všetko sa zmenilo poslednú februárovú nedeľu, kedy prišla prvá pacientka s pozitívnou cestovateľskou anamnézou a príznakmi ochorenia Covid-19. Pacientku hospitalizovali na 3. poschodí, všetci ostatní pacienti boli preložení buď na 4. poschodie alebo iné oddelenia nemocnice. Personál začal používať ochranné prostriedky – „tyveky“ – ochranné overaly, plášte, okuliare,

respirátory, masky, rukavice, štíty. Ak sa niekedy dbalo na čistotu a dezinfekciu pomôcok, zariadenia a priestorov, tak to bolo nič v porovnaní s tým, ako sa všetko dezinfikovalo v týchto dňoch, vrátane umývania a dezinfekcie rúk personálu. Pacientov s príznakmi a pozitívnou cestovateľskou anamnézou prichádzalo stále viac. Po vyšetrení a negatívnom výsledku testu na COVID-19 odchádzajú pacienti do domácej karantény alebo na iné oddelenia v nemocnici, podľa konečnej diagnózy.

„Pravidlá hry“ zase raz zmenil prvý pacient s pozitívnym výsledkom testu COVID-19. Nasledovala reorganizácia budovy. Celá dostala označenie červená. Na treťom poschodí sú pacienti s pozitívnym výsledkom, 1., 2. a 4. poschodie je zatiaľ pre pacientov s podozrením na infekciu COVID-19. Na prízemí miesto jednotky intenzívnej starostlivosti (JIS) interného oddelenia je infekčná JIS, ktorá preberá pacientov v živote ohrozujúcom stave. Veková hranica pacientov je pomerne rozsiahla 3 až 80 rokov. Každý pacient reaguje na oznámenie pozitívneho výsledku inak, ale stres a strach je spoločný pre všetkých. Takisto aj pocit izolácie a možno dočasného vylúčenia zo spoločnosti. V rámci vyhlásenia núdzového stavu pre nemocnice, pracujú v červenej budove lekári, sestry a zdravotníci z iných oddelení – OAIM, ORL, ortopédie, urológie, psychiatrie.

Máme menej pacientov ako za bežného chodu nemocnice. Človek by predpokladal, že bude chodiť menej unavený z práce. Opak je však pravdou – málokto totiž vie, že v našich oblekoch, ktoré máme pre vlastnú ochranu, a tiež pre ochranu našich blízkych, musíme byť 12 hodín. Áno, respirátory vám poskytujú najvyššiu ochranu, ale málokto vie, že po 4 hodinách sa vám v nich už nedá dýchať, ale musíte v nich byť. Z našich bežných úkonov sa tak stali úkony fyzicky a psychicky náročné, ako pre nás, tak pre pacientov.

Na vlastné oči

Osobne si myslím, že obviňovanie v tejto situácii nie je na mieste. Posledná pandémia, ktorú Európa zažila, bola v rokoch 1918 – 1920 – Španielska chrípka. Tak, ako vtedy ľudia nevedeli, ako s ňou bojovať, museli to objaviť a spoločnými silami, vedou a disciplínou prekonať, tak ani nám neostáva nič iné. Na situáciu ako je táto vás nepripraví žiadna škola, nedá sa to nacvičiť ako požiarne cvičenie. Ak tento svet zažije pandémiu, akú zažíva teraz, o ďalších 100 rokov, ľudom neostane nič iné, iba sa s ňou učiť bojovať tak, ako to robíme my teraz. Tak, ako všetci ostatní, aj ja som doma, nosím rúško, stále si umývam a dezinfikujem ruky. Chodím do práce a som v kontakte s pacientmi pozitívnymi na COVID-19, nestretávam sa so svojimi blízkymi. Preto viem, aké ťažké to musí byť pre každého z vás.

Keď sa však nad tým všetkým zamyslím, zodpovední ľudia, čo verím, že všetci ste, robia službu hlavne starším ľuďom, onkologicky chorým a rizikovým pacientom, ktorí sú v tejto situácii ohrození najviac. Za to vám patrí veľká vďaka a povzbudenie, že spolu to vydržíme a zvládneme.

Nájsť v tejto situácii niečo dobré nie je ľahké, ale vždy ma poteší, keď vidím, že ľudia aj napriek týmto veľmi napätým časom, dokážu byť na seba dobrí, pretože aj jednoduchý skutok láskavosti môže mať obrovský dopad na život kohokoľvek z nás.

Alena Marcinechová, Barbora Marcinechová

Majstri vitráže

Šikovné ruky

Asi 20 rokov dozadu som bola pracovne v Taliansku (zber ovocia). Volám sa Žaneta Beňová a strávila som tam pol roka. Počas toho sme mali ubytovanie vedľa pána, čo mal vitrážnu dielňu. Spozornel, keď zisťtil, že mám sklon k maľovaniu a tak ma požiadal o spracovanie jedného návrhu. V konečnom dôsledku bol veľmi spokojný a tu sa to celé začalo. Naučil nás tam techniku a spracovaniu skla do tzv. „Tiffany“ techniky, presný postup od samotného návrhu až po konečnú realizáciu.

Po čase som sa vrátila domov a položila som si otázku, či neskúsiť v tomto pokračovať aj tu. Otvorila som si živnosť a začala postupne s maličkými zákazkami robenia vitráží do kuchynských dvierok, zrkadiel, presklenie interiérových dvier a podobne. Práčne som obiehala výrobcov nábytku a kuchýň, veľmi dobrá cesta bola komunikácia priamo s ľuďmi, čo navrhovali interiér od samého začiatku. Žiaľ, ani to nebolo dosť na to, aby som bola schopná vyžiť v istote.

Prišla doba, kedy som zvažovala túto činnosť ukončiť. Ale niekto chcel, aby sa tak nestalo. V hodine dvanástej sa mi ozval človek, čo tiež pracoval na vitrážach. To bol však stupeň odbornosti, ktorý bol pre mňa v tej dobe nedosiahnuteľný. Tento človek pracoval v tomto obore ako reštaurátor starých vitráží. Zavolať mi a poprosiť o pomoc, lebo mal práce veľmi veľa a termíny mu už horeli. Ponúkol mi zaškolenie a vedenie v tomto obore. Ja som povedala: „Prečo nie, skúsme to.“

Spoločne sme zreštaurovali nádherné vitráže v Banskej Štiavnici, v kostole sv. Kataríny, prekrásne vitráže, vtedy staré cca 300 rokov. Viete, ako sa hovorí: „Ak niekto nevie plávať, treba ho hodiť do vody.“ Toto bolo tiež tak a dalo mi to veľmi veľa. Od tejto doby sa plnohodnotne venujeme nielen tvorbe nových vitráží technikou „Tiffany“, ale aj reštaurovaniu a záchrane starých vitráží, maľbe na sklo, vkladaniu vitráží do olova, a taktiež dávame vitráže aj do izolačného dvojskla. Po tejto skúsenosti som sa dostala k ľuďom - sklárom v Čechách, kde som si zaplatila niekoľko odborných školení maľby na sklo, „fusing“ (tavenie skla), zakúpili sme dve „fusingové“ pece, v ktorých vypaľujeme aj sklá s maľbou na vysoký výpal, keď sa maľba zapečie do povrchu skla. Mala som tú česť spolupracovať s umeleckými maliarmi nielen na samotnom návrhu, ale pracovali popri mne v dielni, a tak vznikli krásne a jedinečné práce.

Asi 11 rokov späť som firme dala meno Arte Vetro a stali sme sa spoločnosťou s ručením obmedzeným. Tak sme sa ako firma vypracovali do pozície, kedy nás oslovujú z reštaurátorskej komory a žiadajú nás o riešenie znehodnotených starých vitráží.

Vitráže sme robili pre mnohých známych ľudí. Nevie, či môžem spomenúť konkrétne mená, radšej asi nie. No napríklad jednu prácu sme robili aj pre Luciu Bílú. Naši zákazníci sú vo veľkej miere ľudia vysoko postavení, ale nikdy neodmietame ani bežných ľudí, čo nás požiadajú o vitráž do kuchyne či do interiérových alebo exteriérových dverí. Každá práca je super a na každú sa rovnako tešíme.

Napadajú mi rôzne zážitky pri našej práci, ale jeden je veľmi pekný. Našla som si kostol v Trebišove a hľadala kontakt na pána farára. Po dlhšej dobe surfovania na internete som sa dopátrala a dohodla na osobnom stretnutí. Mali tam dve malé okná v zlom stave... Tak sme sadli do auta a frčali smer Trebišov. Keď sme dorazili pred kostol, tak mi pán dekan Seman hovorí do telefónu: „A kde ste???“ Ja na to: „Tu pred kostolom...“ „Níee, to ste isto niekde inde...“ pokračuje dekan. „Níeee, sme tu správne, vidím aj okná...“, pokračujem. Dekan: „Níeee, musíte inam!“ A tak sme sadli do auta a zopár kilometrov sme sa vrátili. Predo mnou stál „obrovskýyyyyy“ kostol, kde boli nadrozmerne vitrážne okná. S pánom dekanom sme sa nakoniec dohodli a zreštaurovali sme im 6 starých okien a ďalšie 4 okná sme im vyrobili. Pracovali sme pre nich niekoľko rokov a spoznali sme popri tejto veľkej práci super ľudí. A čo sa vlastne stalo? Našla som totiž telefón na iného farára ako som pôvodne chcela (oni boli me-novci). Pán farár sa od srdca smial, že toto nebola žiadna náhoda, a že sa to stalo tak, ako sa malo...

Na tejto práci je super, že pracujem vždy na nových projektoch, vždy je tu niečo nové. Niekedy sú to staré veci, niekedy nové a moderné, ja osobne milujem secesiu, maľujeme na sklo, tavíme sklo, robíme obe techniky a je to všetko tvorivé. Keď napríklad ľudom v kostole berieme preč skoro totálne rozpadnutú vitráž a potom ju vrátime ako novú a vidíme reakcie ľudí... Jeden pán farár mi povedal, že keď mal omšu, mal pocit, že ľudia ani nevnímajú, čo im hovoril, ale len pozerali na novo opravené okná...

Azda najviac komplikovanú vitráž sme robili nad hlavným vstupom do hotela Aphrodite v Rajeckých Tepliciach. Robili sme strop, kde v ňom bola komplikovaná oceľová konštrukcia, ktorá mala v sebe sklá tavené a ohýbané, a tak tiež tam bola časť, kde bola kopula tvorená vitrážou. Takže celá vitráž má tri úrovne. Prvá je ohyb skla, druhá je vodorovná vitráž a tretia je vitráž v tvare kopule.

V tejto chvíli už niekoľko mesiacov pracujem na starých vitrážach, ktoré keď mi priviezli, tak už na nich nebolo z maľby skoro vôbec nič vidieť. Aj toto je veľmi zaujímavá práca. Keď vyťahujete na sklo niečo, čo tam kedysi dávno bolo a stalo sa to neviditeľné. Presne pri takejto práci je veľmi silno cítiť, ako to bolo pred opravou a ako to je po oprave. Nejednakrát sa stalo, že ľudom v kostole sa slzy tlačili do očí... Toto je to, prečo je pre nás táto práca tak silná! Keď naše ruky zanechajú niečo, čo tu bude ešte dlho po nás...

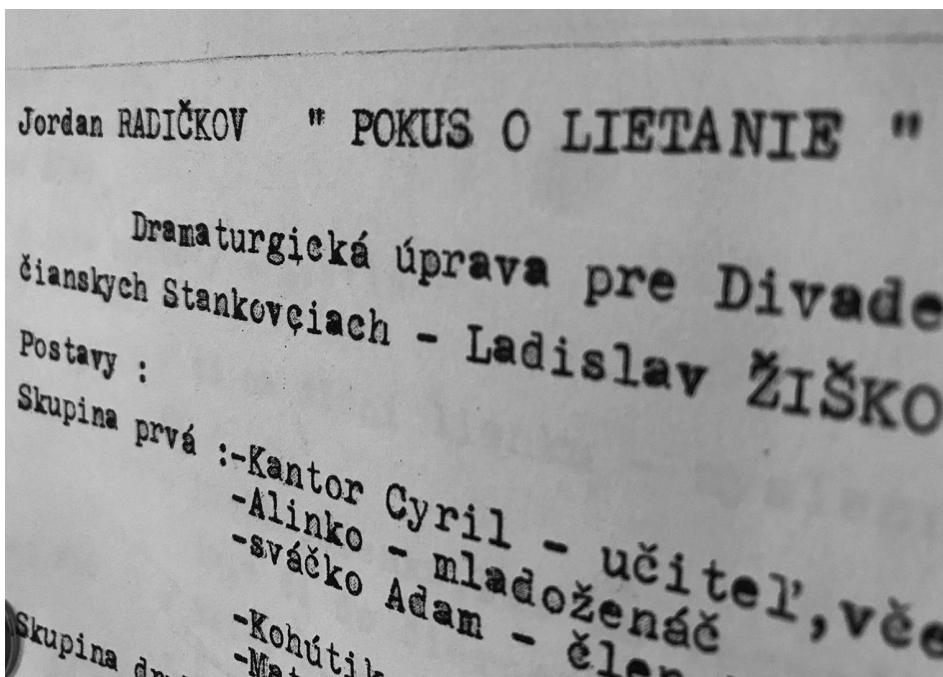
Na záver, za toľko rokov čo reštaurujeme vitráže a aj robíme nové, je toho veľa, kde všade sme ich robili. Isto veľa kostolov: Trebišov, Nový Ruskov, Podolie, Častkovce, Pác, Cífer, Dlhé Pole, Raková, Piešťany, dom smútku Ružomberok, teraz začíname kostol – Tisovec... A veľa súkromných domov, bytov, hotelov...

Žaneta Beňová, Pavol Kurtiš

Ochotnícke divadlo počas koronavírusu

Divadlo

Ako už je všade známe, nový vírus pomaly „zastavuje“ svet. Všetko stíchlo v prospech našej Zeme, bohužiaľ, nie v prospech ľudí a tejto upomínanej doby, kedy je každému clivo za nákupnými centrami, parkami, či voľným pohybom na verejných priestranstvách, keď sú čo i len na pár dní zatvorené. Ale všetko zlé sa raz skončí a obchody otvoria brány svojim netrpezlivým nákupným nadšencom.

Možno si hovoríte, že ja som jeden z tých nadšencov, ale opak je pravdou. Nadšenec som, ale niečoho úplne iného.

Reč je o ochotníckom divadle, ktoré taktiež zastavilo svoju činnosť na javisku, pretože aj my berieme opatrenia týkajúce sa vírusu vážne. S kolektívom ochotníkov si texty opakujeme doma, aby sme pokračovali v našej novo nacvičovanej hre, keď sa vírus pominie. Jednotlivo a individuálne si precvičujeme svoje monológy a repliky, skúsime si ich aj s pohybom, ktorý je určený k danej replike či monológovi. Potom ľahšie všetci spolu „nabehneme“ do skúšania divadelnej hry.

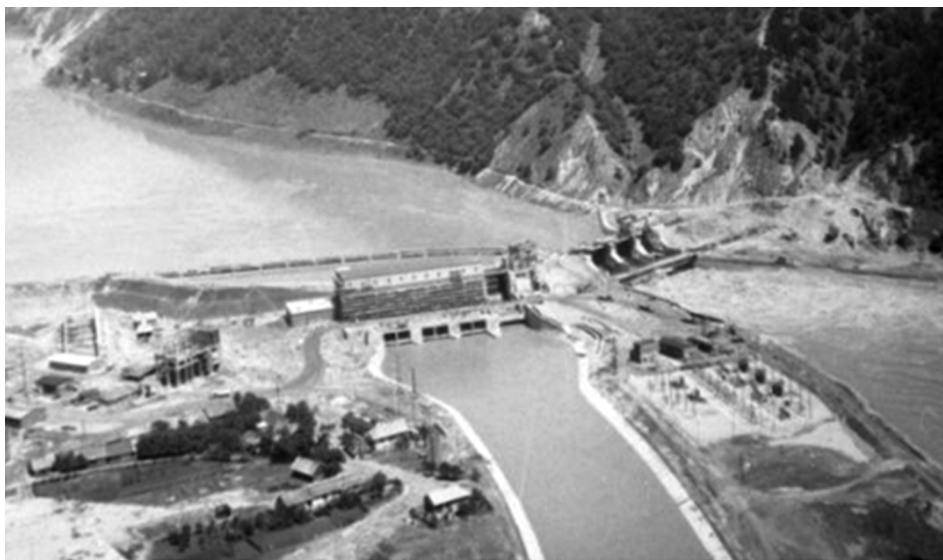
Práve máme načítanú divadelnú hru s názvom Pokus o lietanie od bulharského autora J. Radičkova. V tejto komediálnej hre ide o neobyčajné dobrodružstvo dedičanov, ktorí objavujú zatúlaný balón a pokúsia sa na ňom lietieť. Hra je obohatená o hudobné scény a veľmi vtipné zápletky. Režisér Ladislav Žiško hru prerobil, aby takpovediac spĺňala kritériá a polohu našej obce. Viac už neprezradím, veď uvidíte sami a myslím, že si aj poplačete... Samozrejme od smiechu.

Čím viac zodpovednosti v sebe prebudíme a ostaneme doma, tým rýchlejšie sa svet vráti do starých kolí a opäť bude môcť každý vykonávať svoju milovanú činnosť ako napríklad ja, chodiť na skúšky a stretávať sa so všetkými ochotníkmi a super kolektívom.

Sabína Bočáková

Vážska kaskáda a jej stavby

Krajina na strednom Považí sa veľmi zmenila. Každý, kto cez tento región prechádza, si už z diaľky všimne oproti sebe stojace Biele Karpaty a Malé Karpaty a oproti Strážovské vrchy a Považský Inovec. No a tam medzi nimi nájde kedysi dominantnú rieku Váh, dnes už len vo svojej skrotenej podobe. Tento pokojný a od povodní ušetrený kraj, nežije bez strachu z veľkej vody ešte ani sto rokov.

Ak by ste si prečítali výpovede obyvateľov obcí na strednom Považí v Tereziánskom urbári (1770), zistili by ste, že jednu vec majú všetky obce spoločné – strach a bezmocnosť prameniace z rieky Váh. Tá bola až do minulého storočia živlom, ktorý cez Považie netiekol v pokojných meandroch. Naopak, vytváral niekoľko ostrovov, tiekol vo viacerých korytách a jej veľkosť a smer sa každým rokom menil. Spôsobovalo to značné problémy pri určovaní chotárnej hranice, ale aj problémy s majetkom, živobytím a v neposlednom rade si rieka so sebou odniesla množstvo ľudských životov. To všetko boli dôvody, kvôli ktorým sa už od stredoveku v tejto oblasti presúvali cesty, dediny a mestá čo najviac k okolitým horám, aby boli ušetrné od zničujúcej povodne. Na dlhé storočia neexistovali možnosti ani prostriedky na účinnéjšie vysporiadanie sa s týmto problémom a ľudia si na to museli jednoducho zvyknúť.

O prípadnej regulácii Váhu sa začalo hovoriť až na konci dvadsiaty rokov minulého storočia. To už hovoríme o období, kedy nebolo výhodné regulovať Váh len z dôvodu, že sa často vylieval z vlastného koryta, ale išlo najmä o energetické využitie jeho potenciálu, o vybudovanie série malých vodných elektrární. Počiatky výstavby veľkých priehrad a vodných nádrží v povodí Váhu sa datujú do tridsiatych rokov minulého storočia. Vychádzali z koncepcie Generálneho projektu na sústavnú úpravu rieky, splavenia a využitia vodnej sily rieky Váh v úseku Žilina – Komárno z roku 1930, ktorý vytýčil tiež plán sústavnej elektrifikácie Slovenska.

Výstavba vážskej kaskády vodných elektrární bola zahájená okolo roku 1930. V roku 1936

bola uvedená do prevádzky ako prvá vodná nádrž Dolné Kočkovce a prvý stupeň derivačnej kaskády v Ladkoch. V rokoch 1940 až 1946 pokračovala výstavba ďalšieho stupňa v Ilave, v rokoch 1943 až 1949 tretí stupeň energetickej kaskády v Dubnici a až po II. svetovej vojne, v rokoch 1952 až 1956 sa táto kaskáda, označovaná tiež ako I. vážska kaskáda, dokončovala realizáciou štvrtého stupňa v Trenčíne (Skalka). V roku 1941 sa začala stavať Oravská priehrada, neskôr sa rozbehla aj výstavba II. vážskej kaskády v úseku Trenčín – Piešťany. V tom čase bola rozostavaná aj Nosická priehrada s ukončením v roku 1948. V tejto dobe sa už nestavali len jednotlivé elektrárne, ale súčasne celé skupiny elektrární. Tak v rokoch 1953 – 55 bola spustená do prevádzky skupina elektrární Kostolná – Nové Mesto – Horná Streda na ďalšom derivačnom kanáli.

V sobotu 5. júla 1952 oslávili robotníci, majstri a technici na stavbe prvého vážskeho stupňa v Kostolnej veľké pracovné víťazstvo. O ôsmej hodine 32 minúte vtiekli do kanála hydrocentrály prvé prúdy vody z rieky Váh. Napustením prírodného kanálu v dĺžke 4.800 metrov dokončili pracujúci Hydrostavu prvú etapu výstavby vážskeho stupňa v Kostolnej. VE Kostolná je prvou elektrárnou na historicky druhom (geograficky štvrtom) derivačnom kanáli na Váhu. Biskupický kanál je 38,85 km dlhý derivačný kanál na rieke Váh. Je pomenovaný podľa trenčianskej mestskej časti Biskupice. Bol vybudovaný v rokoch 1942–1956. Začína v Trenčíne a končí sa v Piešťanoch, kde sa opätovne spája so starým korytom Váhu pred vodnou nádržou Sĺňava.

Z archívov

Všetky vodné elektrárne na tomto kanáli sú budované na rovnaké parametre, preto aj majú rovnaký inštalovaný výkon po 25,5 MW. Prietok Kaplanovou turbínou je 90 m³.s⁻¹, t.j. spolu za elektrárne 180 m³.s⁻¹, lebo na celej kaskáde sú po dve turbíny v každej vodnej elektrárni.

Váh spôsoboval v minulosti mnohé záplavy. Historicky najväčšou zaznamenanou povodňou na Váhu bola tá z 20. – 27. augusta 1813, ktorá spustošila Považie medzi Žilinou a Seredňou. Povodeň značne zdevastovala 50 obcí, kde zničila väčšinu domov a počet obetí dosiahol 243. Kulminálny prietok v Trenčíne dosiahol cca 4 100 m³/s, čím sa vyrovnal úrovni tzv. 1000 ročnej vody. Aj v prvej polovici minulého storočia bolo Považie bez systému Vážskej kaskády ohrozované vodou. Bez systému kaskád by dvojdnové dažde z uplynulých dní spôsobili rozsiahle škody. Aj po spustení prvých priehrad nebola situácia na Váhu stále pokojná. Za všetko hovorí rok 1958. V sobotu 28. júna 1958 sa na Slovensku rozpršalo. Hlboká tlaková níž zasiahla celú republiku. Pršalo aj nasledujúci deň. Zrážky zosilneli, čo spôsobilo povodňovú vlnu v povodí Váhu. Následkom daždivých dní, ktoré vyvrcholili zo soboty na nedeľu 28. – 29. júna prietrzou mračen, prudko stúpli hladiny Váhu, Oravy a Kysuce. Dobrovoľní brigádici a príslušníci ozbrojených zložiek pomáhali pri zachraňovaní národného a súkromného majetku. V nočnú dobu prichádzali hlásenia z miest, ktoré zaplavil dravý Váh. Povodne v roku 1958 poškodili aj mnohé rozostavané stavby Vážskej kaskády.

Preto bola vybudovaná tzv. Vážska kaskáda – systém 22 priehrad a vodných elektrární. Prvá je Liptovská Mara, posledná je v Maduniciach. Kaskáda má 22 elektrární, ktoré v roku 1996 vyrobili 1 965 132 MWh energie. Najnovšie postavenou je Vodné dielo Žilina. Hlavný význam nádrží vedľa ochrany pred povodňami spočíva v zaistovaní vyšších prietokov vody v priebehu roku pre všetky nižšie položené elektrárne vážskej kaskády, ako aj v zaistovaní vody pre priemysel a zavlažovanie. Riečna plavba na Váhu zatiaľ nie je rozvinutá, ale počíta sa s ňou v budúcnosti po vybudovaní riečnych stupňov na dolnom Váhu a na Dunaji, ktoré umožnia napojiť Váh na dunajskú plavbu. Pre potreby plavby majú niektoré z terajších vážskych stupňov už vybudované menšie plavebné komory, buď dohotovené úplne alebo len v hrubej stavbe. Vďaka vybudovaniu systému Vážskej kaskády môžu obyvatelia Žilinského, Trenčianskeho, Trnavského a Nitrianskeho kraja pokojnejšie spať. Vodné diela totiž okrem výroby elektrickej energie výrazne regulujú tok Váhu. Do pôvodného koryta vodohospodári vypúšťajú len potrebné množstvo vody. Aj to však vie niekedy skomplikovať život v blízkom okolí.

Štefan Šmatlák

Hrať s kartami, aké máme

Naši v cudzine

Pokračujeme v seriáli o našich mladých ľuďoch žijúcich v cudzine. Predstavujeme vám Róberta Šedivého rodáka z Veľkých Stankoviec, ktorého životná cesta zaviedla do španielskej Málagy či Marbelly (podľa ročného obdobia). Tu sa stal z neho obchodník (tzv. salesman). Obchoduje so všetkým možným. Od ženskej kozmetiky až po prenájom nehnuteľností.

Aktuálne je manažérom v austrálskej firme s kozmetikou – Origani. Majú kamenné predajne v „Puerto Banus“ (prístav v Marbelle) a „Muelle Uno“ (prístav v Málage). Ako sme sa dozvedeli, trénuje aj ľudí v oblasti predaja a robí tzv. „job interviews“. Roba poznáme doma ako sympatickeho chalana a talentovaného futbalistu. Boli sme zvedaví na jeho skúsenosti zo sveta, a tak smerovalo k nemu zopár otázok.

Čo ťa priviedlo do tejto krajiny a mesta?

„Odišiel som z Bratislavy, kde som žil 5 rokov, okamžite po dokončení VŠ štúdia. Zlákali ma pláže, slnečné počasie a predovšetkým túžba naučiť sa miestny jazyk – španielčinu.“

Ako sa ti páči mesto, ľudia, mentalita?

„Vďaka striedavému pobytu medzi Marbellou a Málagou sa vyjadriť ku obom. Marbella je také menšie Los Angeles. Je to turistické mestečko, ktoré v lete naozaj žije (rezidence tu má mnoho slávnych celebrit, či dokonca futbalisti Realu Madrid – Sergio Ramos a Isco). V zimných mesiacoch zase naopak uprednostňujem Málagu, kde rád trávim čas na pláži „La Malagueta“. Reštauráciu a dom tu má herec Antonio Banderas. Pochádza z Málagy a pomenovali po ňom aj promenádu. Je to pravé miesto pre milovníkov kultúrnych a historických pamiatok.

Ľudia sú tu fantastickí, každý sa k tebe správa priateľsky a má úprimnú ochotu pomôcť ak treba. Po mentálnej stránke však nie sú tí najinteligentnejší akých poznám, a to je dobré pre mňa.“

Máš čas na svoje koníčky?

„Rozhodne. Na svoje hobby nedám dopustiť, vždy sa sústredím na to, aby som bol ráno produktívny a ak je treba, tak si privstanem a vždy začnem deň rozvíčkou, tréningom na pláži, prípadne si zaplávam. Moja filozofia znie: Vyhráš ráno, vyhráš deň.“

Čo sa ti najviac na mestách páči?

„Rozhodne spojenie mesta a pláže. More je pre mňa esenciálnou súčasťou denného života. Zvykol som si naň a už si to bez neho neviem predstaviť. Zároveň však chcem byť v centre, medzi ľuďmi. Som síce chlapec z dediny, no tu sa cítim viac ako doma.“

Sleduješ dianie doma, nechýbajú ti kamaráti?

„Po pravde, snažím sa filtrovať informačný smog a keďže na Slovensku žiť neplánujem, tak sa o dianie v našej krajine vôbec nezaujímam. Kamaráti ma tu boli zopár krát pozrieť, ja si taktiež môžem kedykoľvek odskočiť späť (let trvá iba 3 hodiny), takže s týmto problémom nemám.“

Najväčší zážitok v tejto krajine?

„Rozhodne výlet na Ibiza s mojím najlepším kamarátom Peťom Vlkom, ktorý ma bol už viac krát navštíviť v Marbelle. Zabezpečili sme si len auto a rozhodli sa prespať tam, kde uznáme za vhodné. Je to dlhý príbeh a to, ako nás počas prvej noci na poli zobudil cválajúci kôň a neskôr sme našli opustený dom, je len začiatok. Po drobne o tom píšem na svojom blogu www.greyrobert.com (v sekcii Ibiza). PS: Ak to číta mama, tak mám problém.“

Hrával si futbal, venuješ sa mu tam?

„Už iba predvádzam záblesky toho, čo som kedysi denno-denne „driloval“, na miestnych plážach. No venovaním sa futbalu sa to už rozhodne nazvať nedá.“

Ako poznáš svoj život v Marbelle (Málage) koronavírus?

„Rozhodne by som si prial, aby Covid-19 nikdy nebol súčasťou nášho života. Znamenalo to pre mňa predčasné ukončenie tripu v Ázii, a taktiež škrt cez rozpočet a strata niekoľkých aktív. Čo sa však dá robiť, treba hrať s kartami, aké máme, pozerat' sa na veci pozitívne, a teda využiť aj túto situáciu vo svoj prospech. Niektorí tvrdia, že všetko je tak, ako má byť.“

Róbert Šedivý, Dušan Pevný

Denník mamy - učiteľky

Príbehy pre všedné dni

Streda.

7:00 - Starší syn ma prišiel zobudiť. Aj by sa mi dobre vstávalo, ale keďže som išla spať až po polnoci, tak by som si, veru, ešte rada pospala. Ale musím vstať. Rýchlo pripraviť raňajky, teplý čaj. Synovia si sadnú k stolu, so zdvihnutým čelom sa chopia šálky.

„*Moji milí, keď vám nechutia raňajky, od zajtra si ich kludne môžete robiť sami. A urobte aj mne.*“ Synovia ticho raňajkujú. Boja sa ma opýtať, či sa musia aj dnes učiť. Prosto, musia. Máme denný režim. Po raňajkách nasleduje učenie. Zatiaľ, čo sa my traja chystáme na učenie, manžel spokojne sedí v obývačke. Nohy na stole, sladkosti a čaj pri sebe, v rádiu mu hrá naladená stanica. A začína pracovať aj on. Som vďačná, že mu firma umožnila pracovať z domu (nesmierne som firme vďačná hlavne vtedy, keď sa ma opýta päťkrát denne, čo som upiekla, či sú už okná umyté, prečo je jedáleň nepovysávaná, či som sa už so synmi naučila, či je konečne zasadená cibuľa...). Potrebujem si dať čokoládu. Otváram tajné zásoby, vyberiem mliečnu jahodovú a 2 riadky zjem.

8:00 - Mladší syn sa začína učiť online. Nebyť manžela, ja ten učiaci program ani nenainštalujem. Nevie to. Starší syn má problém s matematikou. Snažím sa mu vysvetliť grafy. Nechápe ani po polhodine môjho vysvetľovania. Je štvrták. Slušne zakričí na tatina, či mu to vysvetlí on. Samozrejme, že nevysvetlí. Ved' je v práci. A príde „domov“ až na obed (kuchyňa je hneď vedľa obývačky...). Otváram svoju čokoládu a tajne zjem ďalšie 2 riadky.

8:15 - Mladší syn príde za mnou s jedom, že to vyučovanie v počítači hrozne seká a pani učiteľke nič nerozumie. Zaklope tatínovi na obývačkové dvere, či by mu išiel pomôcť s PC.

Tatino vykukne hlavu z dverí s otázkou: „*To už je obed?*“ Dojedám svoju tajnú čokoládu.

10:00 - Nastáva ďalší problém. Obaja synovia majú vyučovanie cez PC. Manžel pracuje tiež s PC a mne začína pracovná porada tiež cez PC. Zapínam môjho nepriateľa. V tom istom momente sa rozplačú obaja synovia, že PC im seká. Manžel hromží, že nefunguje PC ani jemu. A ja nepočujem svoju pani riaditeľku. Tatino musí robiť cez mobil. Synovia sa musia odpojiť a ja, na chvíľu, sa môžem socializovať. Vidieť moje kolegyně, ktoré mi nesmierne chýbajú. Cez poradu si tajne otváram druhú čokoládu a polovicu z nej zjem.

12:00 - Všetci moji chlapi sú hladní. Za obedie zjedli keksíky, cukríky, jogurty a všetky tajné zásoby, o ktorých som nevedela. A tak začínam, konečne, variť. So synmi som sa naučila. Svoju prácu do školy som si urobila, a tak pristupujem k sporáku. Cieľ je navariť rýchlo, lacno a zo surovín, čo sú v chladničke, pretože do obchodu sa mi vôbec nechce.

14:00 - Po obede sa ma manžel, usmiate a oddychnutý, plný pohody opýta, aký máme koláč na olovrant. Synovia sú zasa hladní. Ved' obed už bol dávno, presne pred pol hodinou. Kuchyňa špinavá, neumyté riady. Ja unavená, deti a muž hladní. Dojedám zostatok druhej čokolády.

16:00 - Deti sú povinne na dvore. Nechce sa im, ale to ma nezaujíma. Jeden sa kolo-bežkuje na trávě a druhý ofučaný sedí na lavičke. Kuchyňa som umyla, pozametala, bábovku napiekla a sadám si ku káve. Ešte len si sadám k stolu, keď začujem tiché plkanie. Na dvore sedí uplakáný syn, že chce ísť domov a ja mu nedovoliť. Znova si sadám ku káve, keď mi manžel zvestuje, že ho bolí chrbát z toho sede-

nia a čuduje sa, prečo nie je umytá terasa, že by si tam rád večer sadol pri vínku. Zasa zapínam môjho úhlavného nepriateľa a znova pracujem do práce (telefonujem so žiakmi, mailujem s ich rodičmi, opravujem slohy a domáce úlohy).

19:00 - Po studenej večeri majú synovia dovolené byť hodinu na tablete. Sadáme s manželom na terasu, ktorú som predtým umyla, pozametala. Nalejeme si vína a rozprávame sa. Celý čas rozpráva manžel a ja počúvam. Povie, aký mal ťažký deň, čo všetko spravil s Nemcami, ako komunikoval so Španielmi. Ja len ticho sedím, pozerám na hory a nerozmýšľam nad ničím. Manžel narýchlo povie, že sa teší na večer...

20:30 - Deťom som v ich posteli dala pusku a krížik na čelo a popriala dobrú noc. Idem sa len rýchlo osprchovať a čakať na manžela. Lenže v mojej posteli sú už „*nasáčkované*“ deti, ktoré prosia, aby som im povedala o tom, ako boli malé. Keď im príbeh skrátim na pár viet, posielam rýchlo deti do svojich postelí. A čakám na manžela. Otváram rozčítanú knihu.

A na viac sa v ten deň nepamätám. Len ráno o siedmej, keď ma budí syn, manžel ironicky poďakuje za pekný večer.

Alžbeta Jurigová

Lodičky

Ozveny pandémie

Sedím už viac ako mesiac „doma“. Na byte. Ako mnohí ďalší. Zúri okolo nás pandémia, tá je toho dôvodom. Mám akože prácu z domu, tzv. „homeoffice“. Paráda. Režim, ktorý je náchylný na ničnerobenie. Potom priberám... Ale tiež režim na rôzne úvahy, zamyslenia. Prehodonucujem. Uvažujem.

Stretávam sa s mojimi spolubývajúcimi v našom prenajatom byte. Sem – tam prehodíme slovo. Tiež majú „homeoffice“. Ale to viete, „*pornová nemoc*“ narastá. Takže opäť prehodonucujeme. Kedy sme naposledy videli našich... Kedy sme boli na večeri... Kedy naposledy v kine... Tých kedy pribúda. Skoro ako tých fliaš, ktoré obvykle po úvahách vynášame do kontajneru. Len tak. Aby nám z toho nepreskočilo.

Občas sadnem na balkón a sledujem cez ulicu našu „*Večerku*“... Aspoň, že tú nezavreli. Množstvo ľudí, čo v poslednom čase poznajú iba cestu k nej, pribúda. Mám pocit, že ich už z vi-

denia poznám všetkých... Kedy som si naposledy dala zmrzlinu? Či kedy som si naposledy zahrála na klavíri? Aha! Na ten som hrala včera. Aspoň, že ten tu mám.

Opäť „*čumím*“ z balkóna na ulicu predomnou. Na „*Večerku*“. Spomínam. A kedy som si vlastne naposledy dala lodičky na nohy? Bože! Ani nepamätám... „*Vieš čo, drahá moja...*“ hovorím si sama pre seba. Idem si ich vyskúšať. Tie červené či modré, nie, tamtie... Oproti je „*Večerka*“. Aspoň tam sa prejdem. Chýba mi káva a ..uvidím, čo ešte... No prejdem sa. Prejdem cez ulicu. Kúpim. Prejdem späť...

Ach! Tak to bol pocit!!! Po toľkých týždňoch. Lodičky. Nohy si už odvykli. No ten pocit!!! Cítim sa ako v tom filme Neznesiteľná ľahkosť bytia... No čo, v lodičkách do „*Večerky*“. Taká blbina... Chlácholím sa. Ved' sú aj väčšie blbosti. Nie...?! Tlačovky a brífingy, napríklad, či nie?!

A tak sa spokojne usmievam. Jeden sen sa mi splnil. Idem na druhý...

Izabela Pažitková

Recepty zdravých jedál z jarných rastlín

Tradície

Jarná príroda nám ponúka množstvo zelených darov, ktoré sa dajú využiť v kuchyni a pripravíte si z nich chutné jarné menu. Stačí ich len správne prijať, naučiť sa ako, prečo a kedy. A navyše môžu po veľkonočnom prejedaní sa pôsobiť ako skvelá očista. Dajú sa zbierať prvé rastliny, ktoré chutia a v slovenskej kuchyni majú svoju tradíciu. Tieto dary prírody sú úplne zadarmo, treba sa len prejsť po čerstvom vzduchu, nájsť ich, nazbierať, priniesť domov a pripraviť z nich chutné pokrmy. Prinášame vám niekoľko receptov.

Nátierka z medvedieho cesnaku:

Ingrediencie: 2 vajčka uvarené natvrdo, 100g masla, 100 ml lisovaného olivového oleja, za hrst' čerstvého medvedieho cesnaku, štipka soli

Postup: Všetky ingrediencie vložíme do mixéra a vymixujeme na hladký krém. Konzistenciu si zvolíte sami, aby vám chutilo. Nátierka je lahodná, chutí s kváskovým chlebíkom, red'kovkou a s čerstvou zeleninou

Prvé jarné „smoothie“ zo žihľavy:

Ingrediencie: Za hrst' čerstvých žihľavových lístkov, banán, jablko, konopné semienka (lúpané), použiť na riedenie môžete vychladený čaj z ružových lupienkov, vodu alebo zvyšok domácej šťavy. Pridať môžete práškovú chlorellu, alebo zelený jačmeň a čajovú lyžicu makového oleja.

Postup: Dajte na dno mixéra najskôr mäkké ingrediencie. Potom zvyšok a vymixujte do hladkého krému.

Halušky z medvedieho cesnaku:

Ingrediencie: 150g polohrubej špaldovej múky, 150g hladkej celozrnnnej špaldovej múky, 100g špaldovej krupice, 2 vajčka, 1 ČL morskej soli, štipka bieleho korenia a za hrst' medvedieho cesnaku a špenátu, štipka sódy bikarbóny, 1ČL kurkumy

Postup: Do väčšej misy si preosejeme múky, zmiešame so sódou bikarbónou. V mixéri vymixujeme na smoothie medvedí cesnak so špenátom a trochou vody. Primiešame do múky, pridáme našľahané dve vajčka a dochutíme koreninami. Cesto premiešame, aby v ňom neboli hrudky a vyrobíme halušky.

Šťavel'ový prívarok:

Ingrediencie: 300 g šťavel'a, 3 zemiaky, 2 cibule, 5 strúčikov cesnaku, 0,5 l mlieka, 1 PL olivový olej, soľ, čierne mleté korenie, sušenú majoránku, kôpor, červenú sladkú papriku, varené vajčka

Postup: Umyjeme šťavel' a pokrájame ho na menšie kúsky. Cibul'u očistíme a pokrájame na menšie kúsky a orestujeme ju na oleji. Pridáme k nej šťavel' a necháme dusiť 5 minút. Potom prilejeme mlieko, soľ, kôpor, majoránku, čierne korenie, sladkú papriku, pretlačený cesnak, na jemno postrúhaný zemiak a na miernom ohni varíme 10 minút.

Štefan Šmatlák

Stankovské zvony 2020 – nebudú

Aktualita

FS Rozvadžan s poľutovaním oznamuje, že 2. ročník folklórneho festivalu Stankovské zvony 2020, ktorý sa mal konať 23. mája, sa tento rok konať nebude z dôvodu pandémie koronavírusu.

Organizačný výbor ďakuje všetkým priaznivcom folklóru za podporu a verí, že sa v roku 2021 stretneme v Stankovciach pri tomto významnom podujatí či pri iných spoločenských akciách ešte v tomto roku hneď, ako to situácia dovolí.

FS Rozvadžan

Stankovské zvony 2020

Malostankovská kronika – rok 1945 (1. časť)

Koniec vojny - 75 rokov

Rok 1945 sa začal zdrvivými udalosťami. Front sa rapídne blížil a nemeckých vojakov všade pribúdalo. Obyvateľstvo bolo nútené chodiť na zákopové práce. Nemecké gestapo malo svoju filiálku i v Trenčíne a reči o jeho výčinoch sa šíрили medzi obyvateľstvom. Pisateľ tejto kroniky – učiteľ Štefan Štukovský – bol v nemeckom tábore v Seredi. Odtiaľ sa vrátil 22. januára 1945, aby sa denne hlásil na gestape. Tak sa začítajme do jeho autentických slov z tej doby.

Koncom januára bol gestapom zaistený krajčír Adam Poruban. Neskoršie i jeho manželka, ktorú však o niekoľko dní prepustili. Adam Poruban sa nevrátil. Pravdepodobne bol zastrelený na Brezine pri Trenčíne, kde sa po oslobodení otvárali hromadné hroby gestapom zavraždených vlastencov.

Nemci sa horúčkovo pripravovali na blížiaci sa front. Kopali zákopy, stavali bunkre, tankové prekážky, guľometné hniezda z južnej strany Trenčína, pri hradských, pozdĺž Váhu. Na tieto práce bolo komandované takmer všetko obyvateľstvo od 16-teho do 60-teho roku. Dozor nad pracujúcimi konali Nemci. Práce boli platené, ale obyvateľstvo vec sabotovalo – nik sa s prácami nenáhlil a kto mohol, ulieval sa po krčmách alebo inde. Hoci propaganda tvrdila, že všetko sa deje podľa plánu – „strategický ústup a odpútavanie sa od nepriateľa“ – nik neveril, iba čiastočne najzarytejší prívrženci režimu.

Vyučovanie na miestnej škole skončilo ešte pred Vianocami 1944, lebo do školy sa nastahovali nemeckí vojaci, ktorí tabuľu i lavice vytiahli na dvor. Ich správanie bolo odmerané, ale väčšie sťažnosti nemožno na nich vzniesť. Za dedinou mali strelnice, kde nacvičovali vojakov v strelbe na tanky. Velitelia boli strohí Nemci,

inak dosť slušní. Takmer všetci patrili k pechote. Boli medzi nimi Rakúšania, Ukrajinci i Rusi. Za Sedličnou, v Homolkách, mali skladištia rôzneho streliva po roliach uložené, ktoré začiatkom marca odvážali pred blížiacim sa frontom. Koncom marca strážne jednotky odišli a potom len prechodne sa ubytovávali ustupujúce sa menšie jednotky.

29. marca 1945 nastal ústup na celej čiare. Predtým, ešte takmer denne, sme vídali čriedy dobytká, ktoré Nemci hnali pred frontom. V majeri, v Rozvadzoch, zobrali takmer všetok dobytok i kone. Bol to žalostný pohľad dívať sa na čriedy dobytká, ktorý vychovali naši pracovití roľníci. Za dobytkom išli Nemci. Odvážali i chlapcov – Slovákov z dedín, tí hnali kravy a kto vraj nešiel, toho zastrelili. Táto správa prenikla medzi tunajších obyvateľov. Občania si schovávali najcennejšie veci. Zväčša kopali jamy do zeme na rôznych miestach, do ktorých ukladali debny so zásobami, šatstvom i potravinami. Niektorí si vymysleli také skrýšy, že bolo až obdivuhodné do nich nájsť vchod. Nad skrýšami zasiali priesadu a nebolo po nich ani len kus stopy. Pamätalo sa na to, že vojaci hľadajú zakopané zásoby pomocou železných palíc.

Dômyselnosť občianstva bola neobmedzená a vari preto sa nevyskytlo prípadov, aby vojaci ukradli z uschovaného. Prítom sa stávali často zaujímavé scény. Pisateľ kroniky tiež schovával časť šatstva a stalo sa práve, keď debne schovával do jamy, tiahli do školského dvora nemeckí cyklisti. Aby situáciu zachránil, ponechal pomocnicu pri debni a sám rýchlo sa dal s vojakmi do reči. Jeden z vojakov si rozmontoval

defektné kolo a ostatní chceli si odpočinúť. Pisateľ kroniky ich však upozornil, že sú už na blízku Rusi a partizáni. Milí nemeckí vojaci sa pobrali a veľmi rýchlo odišli, zanechajúc na miestach rôzne drobnosti. Zatiaľ však už bola debna zakopaná a previedla sa len úprava povrchu.

Aby sa predišlo rekvirácií dobytká, najmä koní, majitelia ich odvieďli do hôr. Ján Mahrík ponechal doma odrodenú kobyľu so žriebäťom a túto mu ustupujúci Nemci vzali. Keď si ju chránil, dostal bičom od Nemca. Kobyľu viac nevidel. Ostatné kone i dobytok zostali majiteľom.

2. apríla 1945 sa rozšírila zvesť, že budú chlapci brat, preto ušli do hôr a poskrývali sa. Ženy im nosili jedlo a správy. Nervozita sa stupňovala.

Zvesť o oslobodení Bratislavy, Piešťan, Lipovského Mikuláša a ďalších 120 obcí pôsobila zväčša veľmi radostne, lebo sa blížilo oslobodenie i pre tunajší kraj. Poľné práce úplne zastali, nik sa neopovážal s dobytkom na role a tiež všetko iné bolo na mysli, len nie poľné práce. Nik nevedel, ako pôjde front, a ako to pre koho, a ktorého, skončí. Často bolo počuť, že nech stratí čokoľvek, len aspoň život a rodina zostane. To je už s ľuďmi tak, že keď sú v nebezpečenstve, nedbajú na majetok a vedľa si veľa sľúbiť, ale keď nebezpečenstvo pominie, tak ľahko zabudnú na sľuby.

Bolo zrejmé, že čoskoro budeme aj my už bojiskom. Gestapo z Trenčína ušlo. Vojská sa náhlivo sťahovali. Továrne prestávali pracovať. Ľudia chodili na „kvit“ do „Kvasničkovej“, lebo Nemci ho vypúšťali do odpadov, aby nič neostalo. V krajine sa všetko plundrovalo. Zasiahlo to i našich občanov.

Zapísal učiteľ Štefan Štukovský

Rúška počas španielskej chrípky - rok 1920

Historické foto

Naši športovci v čase pandémie

Nezahálame

Ako zasiahla pandémia koronavírusu do tvojho tréningového procesu a ako ovplyvnila tvoj život v športe, ktorý prevádzkaš (ako sa držíš vo forme, o aké podujatia si prišiel, aké možnosti očakávaš a podobne...)? To boli otázky pre našich športovcov. Dostali sme nasledovné odpovede:

Pandémia koronavírusu zasiahla do môjho tréningového procesu, ale nie natoľko, aby som prestala úplne trénovať. Od svojho trénera mám vypracovaný tréningový plán, ktorý obsahuje 5 až 6 tréningov, ktoré musím počas týždňa natrénovať. Je to beh alebo tréningy zamerané na zlepšenie techniky a sily. Podmienky na cvičenie nie sú určite ako v našom „gyrne“, ale tréningy sú prispôbené tak, aby sa dalo „makať“ aj doma, u dedka na dvore :-). Zrušili sa mi aj športové podujatia ako 6. aj 7. kolo S.M.T.A (Slovenská Muay Thai asociácia) ligy, Svetový pohár v kickboxe v Maďarsku, Majstrovstvá SVK v kickboxe, Majstrovstvá Sveta v kickboxe v Belehrade. Takže športujem stále a už sa teším, keď toto skončí a my sa všetci budeme môcť vrátiť k normálnemu životu a trénovaniu.

Lea Tanáčová, majsterka Slovenska v kicklighte (kickbox)

Pandémia v Európe začala približne 2 týždne pred prvými závodmi, tak už všetky prípravy na začiatok sezóny finišovali - ako fyzická zimná príprava, sústredenie v Taliansku a Španielsku, motorky boli otestované a pripravené na závody. Vtedy sa závody presunuli o mesiac. Momentálne je taká situácia, že nikto nevie, kedy sa začne. Prvé závody každým týždňom posúvajú na neskôr a nevie sa, či sa vôbec tento rok začne sezóna. Nezostáva nám nič iné, len čakať, dávať na seba pozor a udržiavať sa vo forme v rámci možností.

Hlavná zmena je tá, že nemôžem skoro vôbec trénovať na motorke, keďže je väčšina tratí zatvorená. Funguje len pár na Slovensku, ktoré majú bezpečnostné opatrenia, len pár jazdcov môže prísť a sprievodné autá musia

parkovať ďaleko od seba. Tak som rád, keď idem trénovať na motorke aspoň 1 - krát za 2 týždne.

Namiesto motorky teraz veľa času trávim na horskom a cestnom bicykli v prírode a snažím sa tak udržať vo forme. „Fitko“ som vymenil za garáž, kde musím improvizovať a využívať všetko, čo v nej je, aby som si povymýšľal cvičenia.

Denis Poláš, motocyklový pretekár

Koronavírus značne zasiahol môj športový život. Kvôli karanténe mi zrušili halové majstrovstvá SR vo viacboji, kde som mal naozaj veľkú šancu vyhrať zlato. Našťastie, ešte v marci som stihol obhájiť halového majstra v skoku do výšky. Taktiež bolo veľkou nepríjemnosťou, že zrušili sústredenie v Španielsku, kam som mal ísť koncom marca a malo ma to posunúť výrazne dopredu.

No nejako som to „prehryzol“ a tréner mi pripravil individuálny tréningový plán ako keby som bol v Španielsku. Mám naozaj intenzívne dvojfázové tréningy a už teraz cítim naozaj výrazný progres.

Bohužiaľ, zrušili nám ligu, takže pretekať nebudem zrejme ešte nejaký ten mesiac, ale majstrovstvá by sa mali konať, akurát trochu neskôr. Napriek všetkým ťažkostiam, kvôli koronavírusu sa snažím brať veci z tej lepšej stránky. Môžem sa teraz dlhšie pripravovať a verím, že keď začnú preteky, tak budem mať značný náskok pred ostatnými. Na túto sezónu mám svoje ciele, a aj napriek „korone“ si za nimi idem a verím, že ich dosiahnem.

Mário Kadák, atletický majster Slovenska v desaťboji

Tak koronavírus zasiahol celý svet a zasiahol aj môj svet futbalu. Čo ma mrzí, ale dúfam, že to čím skôr prejde a začneme zase žiť svoje životy naplno, ako to bolo predtým. Pravdepodobne sa nám skončila sezóna, počas ktorej by sme hrali, bohužiaľ, spodnú šestku. Ušla mi kvalifikácia do 21 rokov, kde som konečne cítil možnosť, že by som sa tam dostal, pretože som začal hrať väčšie množstvo minút v A-tíme. Myslím si, že keď skončí toto obdobie, tak futbal sa začne až novou sezónou, to je aspoň môj pohľad na túto situáciu.

Ja osobne plním individuálne plány, ktoré nám dáva klub. Plus do toho pridávam aj vlastné veci, ako cvičenia s vlastnou váhou, ale aj „stabilizačky“, pretože nemám po ruke posilňovňu. Pozitívne je, že môžem väčšinu času tráviť vonku. V tom individuálnom tréningu máme zahrnuté behanie vonku a sem tam máme video tréning, kde nám tréner ukazuje, čo máme cvičiť. Ja sa ešte snažím na záhrade hrať s loptou, aby som nestratil kontakt s loptou, čo je nesmierne dôležité.

Jakub Kadák, futbalový hráč AS Trenčín, reprezentant do 21 rokov

Momentálne pre mňa strieľanie z luku nie je prioritou, ako po minulé roky. Nastúpil som na vysokú školu, kde mám za sebou úspešne ukončený 1. semester, teraz sa na dialku venujem samoštúdiu 2. semestra. Samozrejme, že trénujem, no moja príprava nie je taká intenzívna aj preto, že som sa tento rok nechystal na žiadne veľké podujatie. Nakoniec sa kvôli pandémie ani konať nebudú. Boli nám zrušené absolútne všetky naplánované preteky až do odvolania. Trénujem doma na dvore, chodím do lesa, na lúky, atď. Tam sa snažím zdokonaľovať svoju techniku výstrelu.

Samuel Chrastina, majster sveta v lukostrelbe (3D Archery)

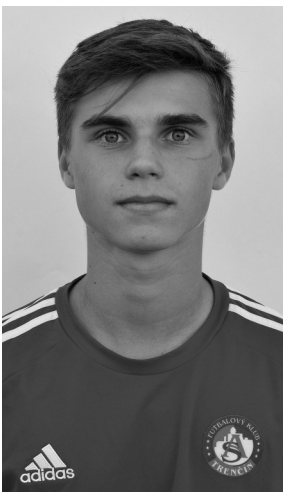
Lea Tanáčová

Denis Poláš

Mário Kadák

Jakub Kadák

Samuel Chrastina

Voda, voda, vodenka moja

Mladé talenty

Sedím v obľúbenom kresle so šálkou kávy a predstavujem si to malé dievčatko s hnedými očami ako sa pýši práve privezeným kocúrom. Ani sa mi nechce veriť, ako ten čas preletel... V tejto chvíli mám pred očami už 16 - ročnú slečnu, našu občianku z Rozvázdz, Vanesu Hamrozyovú, študentku 8 - ročného športového gymnázia, pre ktorú je pohyb prirodzenou súčasťou trávenia voľného času.

Preplávala si rôznymi pohybovými aktivitami, venovala sa tancu na základnej umeleckej škole celých deväť rokov, získala lekcie aj tanca ľudového vo folklórnom súbore. Nakoniec však definitívne zakotvila v rýchlostnej kanoistike. No dobre, a čo je na tom také výnimočné, loďka ako každá iná. A predsa je INÁ! Vanesa sa tomuto športu venuje od 2. triedy na základnej škole. A ako sa k nemu dostala?

Ako to už býva, čo je v rodine, to sa počíta. A veru sa spočítalo a hneď dvojnásobne. Mo-

tiváciou bol pre Vanesku jej brat Patrik, ktorý sa kanoistike venoval do svojich 18-tich rokov, kedy v silnej konkurencii dosahoval slušné výsledky. Obidvaja začínali na kajaku.

A že je to drina, tak to si píšete! Nie každý zvládne dvojfázové tréningy každý deň v týždni, okrem toho približne každé dva týždne preteky počas víkendov v sezóne od apríla do začiatku októbra. Vanesa reprezentovala našu krajinu v Českej republike, absolvovala sústredenia v Chorvátsku dvakrát do roka.

Ak ste si práve položili otázku ako ja: „A to ich rodičia museli občas aj nútiť?“ Odpoveď je: „Nie, nemuseli.“

To je tak, keď ťa niečo baví, ideš si za tým aj cez únavu, odriekanie, drobné zranenia, neúspechy, ale aj úspechy, pretože iba ty vieš prečo. Pretože okrem bojovnosti a snahy niečo v živote dosiahnuť možno uvidíš kus sveta, ponúkne sa ti možnosť spoznať nových ľudí a rozšíriť obzor.

A keď sme už pri tých úspechoch, prosím fanfáry: „TAM TA RA DÁM?????!!!!“ V roku 2019 získala ocenenie: „Majsterka Slovenska (kategória kadetky) na 200 m, 500 m a 1000 m“, ktoré jej bolo pred zrakmi jej rodičov slávnostne odovzdané v Šamoríne.

Milí rodičia, aj vaša obetavosť, starostlivosť a veľakrát aj odriekanie boli predsa len ohodnotené, ale skôr ako metál musí byť úžasné pozeranie sa na zdravé, krásne a ambiciózne dievča.

Vaneska, drž sa, športuj, súťaž a vyhrajaj nielen vo vode, ale aj na súši.

Nech sa ti darí!

Veronika Kováčiková

Súboj gazdín

Stalo sa

Niekedy v rokoch šesťdesiatych, pár rokov po založení družstiev, sa všetky gazdovské činnosti sústredili do zjednotenej družstevnej práce. Nielen obrábanie rolí a polí, ale aj chovu zvierat. To všetko prinášalo mnohé nepoznané situácie, častokrát aj humorného charakteru. A tak si na jednu spomeňme.

V jednom z dvorov sa v maštaliach chovali družstevné ošípané. Základ chovu bol v dobrých prasniciach a úspešnom odchove mladých, ktoré boli základom dobrej bravčovinky.

Dve nezmieriteľné gazdiné, teraz už družstevníčky, nazvime ich Zuza a Mara, dostali na starosť odstavčatá (malé prasiatka). Nedarovali si však jedna druhej nič. Ani pri prasiatkach.

Šéf dvora, „živočíchar“, si ich raz zavola: „Ženy, družstevníčky, na pokyn vedenia JRD vám musím povedať, že výška vašej výplaty bude odteraz závisieť aj od pohyblivej zložky a tá bude závisieť, okrem iného, aj od hmotnostného prírastku odstavčiat“. Obe zbystřili a pre seba si zahundrali popod nos. Každá po svojom.

Tak sa aj starali. Obe skoro vstávali. Zuza bola vždy skôr na pl'aci. No Mara sa zasa s väčším zaujatím starala o svojich „zverencov“. Krmila, fl'aškami nadávala, starala sa. Niežby sa Zuza nestarala, ale mala iné metódy...

Po čase prišlo k váženiu. Zuza aj Mara povážili s vedúcim živočíšnej výroby svoje prasiatka. No lepšie výsledky mala Zuza. Mara sa musela zmieriť. No starala sa o prasce ďalej s ešte väčšou vervou. Prišlo ďalšie váženie. Zuza mala opäť lepšie výsledky.

Mara, pomaly s plačom, hovorí svojmu vedúcemu: „Jano, no a to ako je už s kostolným poriadkom...? Ja krmím, pridám, starám sa, furt mám ľahšie prasiatka...!“ Vedúci odpovedá: „Neboj. Ja čosi šípim. Pod', poviem ti to v kancelárii.“

Blížilo sa leto, slnko skoro vychádzalo. Mara s vedúcim si privstali... Učupení, v tichosti, čakajúci v maštaliach na akýkoľvek pohyb. Vedeli, že Zuza skoro vstáva i chodí do maštali. K ošípaným a odstavčatám...

Niekoľko sa blíži... Zuza. Skúmový pohľad. Nikoho nikde. Obehla všetky koterce. Aj Marine. Vbehla do nich a hybaj na vec. Najzaoblenejšie prasiatka prehodila k sebe do výbehu. A kus za kus vrátila do Mariných... „Zuza!!! Čo to robíš!!? Kým d'as do teba vliezol...?!“ zvolal vedúci po nej. Mara ostala v tichosti čupieť. Predsa len, nechcela sa stretnúť zoči-voči so Zuzou...

Ešte v ten deň rozhodol „živočíchar“, že si prasiatka budú značiť farbou. Každý si tak bude svoje poznať. Odvtedy bolo spravodlivosti zadostučené. Predsa len, Zuza aj Mara boli z jednej ulice, ich chlapi kamaráti...

Až čas privial fakt, že sa o tomto prasacom súboji dozvedela aj verejnosť. No to už obe gazdiné užívali zaslúženého pokoja na dôchodku...

Dušan Pevný

Redakcia HLAS

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kádák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kádák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš
Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Grafická úprava: Jano Kukučka, Tlač: DUO PRINT s.r.o., L. Podjavorinskej 5, Nové Mesto nad Váhom, Prevádzka Trenčín Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadce 501, 913 11 Trenčianske Stankovce

